

**FEIZ
HA
BREIZ**

MAE 1926

**E lec'h ma vale ar brezoneg e vale Breiz :
e lec'h ne vale ket ar brezoneg, livirit
ar pezh a geroc'h, ne vale nemed eur
skeudenn eus Breiz.**

LIBRAIRIE LE GOAZIOU

- MORLAIX & QUIMPER -

Leoriou oferen a vez kavet da brena a vil-vern, re c'hallig dreist-holl, a bep liou hag a bep ment: traou kaer da welet, traou goullo peurliessa.

Ma fell d'eoc'h kaout eur gwir leor-ofern, n'eus nemet unan:

Kemerit LEOR NEVEZ AN OFEREN HAG AR GOUSPEROU, e latin hag e brezoneg gret gant an Aotr. Uguen.

Er 950 pajen zo ennan, ouспен pedennou an oferen kaout a reoc'h kant tra all mat ha red da bep gwir gristen da anaout.

EUL LEOR KAER, LEUN A DRAOU MAT, SETU PETRA EO LEOR NEVEZ AN OFEREN.

PRIZ AL LEOR NEVEZ

1° War baper teo, an dro livet e ruz.....	12 lur
— — an dro alaouret.....	15 lur
2° War baper tarro, an dro livet e ruz.....	16 lur
— — an dro alaouret.....	20 lur

C'hoant ho peus da gaout ho Leor Oferen?

Kassit eul lizer d'al leordi Gwaziou (Kemper pe Montroulez). Lakit en ho lizer priz al leor a c'hoantait ha pevar real ouspenn evit ar mizou kas, hag anter-noz ar « facteur » a gasso anezan d'eoc'h d'ho ty. Skrivet ar c'henta ' gwella evidoc'h.

Ti koz L'OLLIÉROU
L'HOSTIS & JORDE
SUCCESSEURS
18, 27, Rue Louis-Pasteur
BREST
R. c. 1442

Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en hon ti e kavoc'h ato ar muia da joaz hag an dessiniou nevesa e mouchouerou ha tavancherou brodet

Seiz, mezer, ha danvez a bep seurt.

Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had eget neus forz pehini all.

Eun eskompt a ugent real dre gant a vez roet e marc'hadourez ha dek dre gant d'ar familhou niverus.

AR MEUBL
ar re vras, ar re grenva,
hag ar re gwella marc'had,
a vez kavet e ti

VICAIRE-LÉVEC

Marc'hadour meubl

105, rue Jean-Jaurès
(ar ru Baris gwechall) BREST
Dionallit mat : n° 105 a lavaran, ha neket eun
Téléph. 7-75 ti all eo ! R. c. 6975

Médaille d'Or à l'Exposition des Arts Décoratifs de Paris 1925

Meubl acajou, kraon, ha dero eus a bep seurt. Stal vras evit ar meubl e giz Breiz. — Gweleou houarn a kouevr. — Gloan, mataresennou, plunv palennou, sklaseñnou, etc.
Meubl kerez, gwarnisset, great aratoz evit an dud diwar ar meaz.

Livraison gratuite à domicile par camion-auto.

Grands Magasins de Nouveautés
Aux Galeries Saint-Martin

Les dernières Nouveautés de la saison

Le Plus Grand Choix
de Robes de Communiantes

Ceintures, Voiles, Aumonnières, Bonnets, Couronnes, Brassards, etc.

Spécialité de DRAPERIES NOIRES et FANTAISIE
pour la campagne

Maladies du Sang et de la Peau

Eczéma, psoriasis, acné, démangeaisons, vices du sang, traités par les Rayons Ultra Violet, le plus puissant thérapeutique connu.

Maladies des voies urinaires

Guérison par l'électrolyse

Traitement des métrites, pertes blanches, anémies.

Sérums, vaccins, sels de radium

Dr P. TEISSONNIÈRE

50, rue d'Aiguillon — BREST
Brezoneg en ti.

AU TIGRE ROYAL

FOURRURES et PELLETERIES

37 — Rue de Siam — 37

- BREST - R. C. 38

Grand choix de Fourrures
de toutes provenances

TRANSFORMATIONS

REPARATIONS

PRIX MODÉRÉS

*Prena a reer es-kriz, krec'hin lern,
kaerelled-vas, gozed, lapined,
pudasked, hag all... ;
ha paet e vezont prizioù mat.*

YEC'HED AR VUGALE

Ar "SIROP FERET" a-enep an Doken

Graet gant louzaouennou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vlaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trouklennou leaz, ar werbl, an doureier fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu warlerc'h ar ruzel hag an dreo, etc...

En vente dans toutes les pharmacies.

Dépôt principal: GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS, 2, rue de Paris, (au-dessus de l'Octroi), BREST. R. C. 232

Toennou SPECK en « EVERITE »

grèt gant simant hag amiant, na dreuz ket an dour anezo, a vir ouz ar riou koulz hag ouz an domder.

== PEURBADUS ==

E pladennou a bep ment, betek 3^m 05. Es ha prim da staga, forz gant piou.

— Tol evez ouz ar varc'hadourez grèt henvel. —

Ouspenn 2.000 prener, en o zouez *Ponts et chaussées, Marine nationale, Poudrerie du Moulin-Blanc, usine des Produits chimiques, etc.*, bet zervijet en doare ar gwella.

E gwerz e Ti SPECK, 46, ru Jean Jaurès, Brest

(Gwechall ru Pariz, ez-eun d'ar ru Victor Hugo)

Gwerzer an « EVERITE » vit Breiz

Ti Speck a ro da c'houzout en deus ivez e gwerz

Kement 'zo ezomm 'vit sevel lojeiz :

Koad an Nord, tebihl « mâchefer », ra, si mant, pladennou « tol » a bep ment hag ha bep hed, betek 3^m 05. Kartons goutronet a c'hell mont betek 10 vloaz. — Livaj a bep liou, e bozstou o poueza etre 2 ha 10 lur, etc.,... Koadach, emmenuzerach, dorojou, prenechou, etc.. grèt diwar vuzul.

SPECK a zav ivez tier marc'had mat
e mein pe e tebihl « mâchefer », izel briz.

— AUX —

DAMES DE FRANCE

95, 97, 99, Rue de Siam, BREST

LES PLUS GRANDS MAGASINS DE LA RÉGION

— NOUVEAUTÉS — MÉNAGE —
MEUBLES — ARTICLES DE PARIS

Ar gwella marc'hadourez evit an izella priz

Actuellement :

NOUVEAUTÉS DE LA SAISON

Tud an ti a oar brezoneg.

Feiz ha Breiz

HA KROAZ AR VRETONED

KELAOUENN VIZIEK GANT SKEUDENNOU

Relijion — Istor Breiz — Marvailhou — Gwerziou
ha Soniou — Buhez ar Vro

RÉDACTION

J.-M. PERROT, Plouguerneau (F^{re}) | Y. LE MOAL, Coadout, p^r Guingamp

ADMINISTRATION
du **FEIZ HA BREIZ** :
Fr. GEORGELIN,
Brest — 4, rue du Château — Brest
c/c 44-40 RENNES

ADMINISTRATION
du *Bleun-Brug* et de l'*Emgleo Sant Iliz*
Yv. DREZEN,
BREST — 4, rue du Château — Brest
c/c 6236 RENNES

ABONNEMENTS INDIVIDUELS
• FEIZ HA BREIZ • et • KORN-BOUD •
Bretagne 10 f. l'an
France 11 f. l'an
Etranger 12 f. l'an
Abonnements collectifs
Feiz ha Breiz (seul)
(à partir de 5 exempl.). 6 f. l'an

PUBLICITE
Toutes les insertions sont faites
à l'année
Une page entière 300 fr
Une demi-page 175 fr.
Un quart de page 100 fr.

TAOLENN AR MIZ. — Dre ar c'herreg, E. AR MOAL. — Kervoruz, Kuburien, Kervorvan, G. P. — Angelus an noz, J. L'HELGOUALC'H. — Mikael an Nobletz, J. U. — Lik, laik, J. U. — Ar bugel hag ar Barz, GLAODA AR PRAT. — Kerné, F. M. — Roue al Laz, D. N. D. — Va dousik koant, F. M. — Labouriou ar merc'hed war-dro an ti, TINTIN ANNA. — Keleier ar miz. — Divinadennou.

SULIOU HA GOUELIOU MIZ MAE

2 a viz Mae. — IV° Sul goude Pask. Oferenn ar zul-ze. Gousperou gouel an dervez warlerc'h: ar groaz kavet.
9 a viz Mae. — V^o Sul Goude Pask. Kana a c'heller hizio oferenn ha gousperou Santez Jann d'Arc
13 a viz Mae. — Ar Yaou Bask.
16 a viz Mae. — Ar zul warlerc'h ar Yaou-Bask.
19 a viz Mae. — Sant Erwan, Patron Breiz: gouel devoision.
23 a viz Mae. — Sul bras ar Pantekost.
24 a viz Mae. — Lun ar Pantekost: gouel devoision.
30 a viz Mae. — Sul an Dreinded.

AVIS INTÉRESSANT

N'oubliez pas que les **VÊTEMENTS**
pour **HOMMES, JEUNES GENS** et **ENFANTS**,
les **Meilleurs, les Moins Chers**
sont vendus

Aux ELEGANTS

80, rue de Siam, BREST (Ancienne Maison LIVENAIS)

Maison de confiance, RECOMMANDÉE

UN ESCOMPTE de 7 o/o est accordé aux Familles Nombreuses et aux Mutilés de guerre.

CRÉDIT NANTAIS

Société anonyme au capital de 30 millions de francs

BREST, 6, plasenn Latour-d'Auvergne,
KASTELL-PAOL, 21, Ru-Vras,
PLOUGASTELL ha KAMELET.

M'ho peus c'hoant da lakaat hoc'h arc'hant da c'hounit, kasit anezan d'an ti-man;

Mar d'oc'h berr en arc'hant, goulennit er **C'credit Nantais**, hag e vezo prestet d'eoc'h.

Ar **C'credit Nantais**, ousspenn, a gemer arc'hant pe vilheji da ziuall. **Rentet e vezont en dro**, gand eun interes a 4 1/2 o/o war ar marc'had.

Dre ar c'herreg

Micher ar sturier a deu da vezan tenn a-wechou, dreist-holl pa gerz ar vag war eur mor hag e weler ennan kerreg o sevel hag o koac'ha diouz an eil deiz d'egile. Lestrige ar Bleun-Brug hag ez eus skrivet war e dalbenn: *Katolik da genta!* hag a zoug Feiz ha Breiz, a rank, koulskoude, dere'hel gant e hent, rak e veaj a zo hir hag e labour n'eo boulec'het nemet a-boan; nebeut a besked c'hoaz en e rouejou.

Daoust da ze, pa 'n em laker da brederia piz gant ar vuhez a-vreman, en em zanter souden kennerzet, rak ar gredenn-hag hon deus bet a-viskoaz, penôs e vezo, da goulz pe goulz, hepdale marteze, an trec'h gant ar menoziou a zifennomp, a deu da sklêraat ha da grenvaat dirazomp; ma karomp dere'hel da harpa ar wirionez ha da zével uheloc'h-uhela he banniel, ar Vretoned a deuio souden, gant eur youc'h a levezon d'en em starda endro d'ez.

Dirak reverzi vras an holl youlou a zizurz hag a zismantr renet gant spered ha gant dorn Satan, en em zav hirie er Frans eur reverzi all, hini an youlou mat, hag an emgann etrezo a zo eun dra skrijus da welet. Ma lavarfed d'in eman hirio, war dachennou Bro Frans, buhez ar bed holl o vont da veza gounezet pe gollet, muioc'h c'hoaz eget breman 'z eus daouzek vloaz, ne vefen ket kalz souezet. Gant se, e sonjan eo mat gervel d'ar stourmadeg kement Gwir a zo, o unani, en eur vi-ret e nerz da bep hini, ma vo krenv a-walc'h o zaol da flastra e benn ouz an enebour.

Ma vije diframmet diganin va Gwir a gristen, va gwir a Vreizad, va gwir a dad, a benn-tiegezh va gwir a berc'hen, petra deufen da vezan? Sonjit en eun den hag a rankfe diouered kement-se holl, ha beva, koulskoude... Sonjit er vuhez a renfe etre an dud laketa er stad euzus-ze? Daoust ha ne bar ket raktal dirak ho taoulagad eun dôlenn henvel ouz an ifern e lec'h ma ren ar grizder, an dizurz

hag an denvalijenn? An urz, ar peoc'h, an evurus-ted a zo pa vez an den en e renk penn-da-benn, an dizurz a grog d'en em zila dal ma vez torret an urz diouz eun tu bennak.

Kevredigez ar *Bleun-Brug*, katolik da genta, a fell d'ez e vefe restaolet ha miret d'an den, evel den, e wiriou a gristen, a dad, a berc'hen; — met o vezan m'eo breizad ivez, e fell d'ez koulz all, e vefe restaolet d'an neb a zo eveldomp Bretoned, o gwir a Vretoned.

Ne vo ket disklêriet biken freas a-walc'h penaos e klask ar *Bleun-Brug* tizout ar pal-ze.

Tri hent a zo hag a welomp digor dirazomp, d'eomp da gemer an eil pe egile; ne gasint ket ac'hanomp keit ha keit; gwelloc'h, marvat, kemer unan evit eun all; — merkomp sklear ha didroidell pehini eo hent ar *Bleun-Brug*.

Diouz ma labour pep rumm Vretoned, e welomp penôs darn a glask arruout dre zével disparti etre Breiz hag ar Frans; — darn all, o kroui oberou brezonek, en eul lezel, ahendall, p'ep tra er stad m'eman; — darn all c'hoaz, en eur glask, dre eur politik dereat, lakaat da veza e pep hini ac'hanomp, d'en em c'houzanv ha d'en em skoazelli, ar « citoyen français » hag ar Breton.

Evel ma weler, darn a glask pourchas gwir ar Breizad dre ar politik, ha darn all, hep skoazell politik ebet. Aman, ar *Bleun-Brug* a droc'h raktal, kuit a zigarez hag a lavar:

Politik a zo red!

Perak?

Breiz a vev hag en em zalc'h dre he yez, hec'h istor, he gizio, he douar... An holl draou-ze a vezo laeret d'ez, a nebeudou, ma ne vez ket laketa er harz endro d'ezo, garz pe voger ar frankiz politik. Sevel oberou brezonek, kroui kevredigeziou, ober goueliou, kana, prezek, kement-se holl, ma ne vez ken, a zo 'vel klask sevel e di e park eun all; warc'hoaz e vint distroadet, pa garo ar perc'hen. Sant Iltud, gwechall, en e gouent, en doa eun dachenn evelse, war an aod, ha n'helle ket e venec'h kaout frouez ebet enni, kaer hada o doa,

rak ar mor a oa perc'hen d'ezhi hag a deue, da bep mare, da veska ha da veuzi an douarou. Eun deiz ec'h eas Iltud ganto hag e reas d'ezo sevel eur c'hleun etre ar mor hag ar park; adalek neuze, e voe brao dastum ennan pep seurt trêvad; rak ar mor a oa laket skoïlh d'ezan. Setu ar pezh hon deus d'ober, Bretoned, en eur skuïlh an had: ober ar c'hleun d'her mirout.

— Pesort kleun?

Deiz lun Fask, e kêr vras Nancy, katoliked Metz ha Strasbourg a zo deut, pedet gant ar jeneral Castelnau, da lakaat o dorn e dorn katoliked Frans. hag en eur gomz eus ar vodadeg-ze, ar jeneral a skriv er gazetenn an *Echo de Paris*, an 11 aviz ebrel:

Nul n'ignore, en France, les griefs articulés par nos frères des provinces recouvrées et, d'autre part, dans les milieux éclairés, l'opinion est depuis longtemps acquise aux bienfaits d'une *judicieuse simplification et d'une sage décentralisation dans le jeu des rouages administratifs*. Mais, à Nancy, dans une assemblée de catholiques, seuls, devraient être retenus, et, seuls, ont été retenus les problèmes d'ordre moral et religieux.

Oc'h ouzout mat eo katoliked an Alzas ken start da zifenn o gwir broadel evel da zifenn o gwir a gristen, ar jeneral Castelnau a ro da intent e vezo plêdet, da goulz pe goulz, gant ar gwir broadel ivez hag e verk raktal pesort kleun e kavfe mat sevel evit her mirout: « *Judicieuse simplification, sage décentralisation dans le jeu des rouages administratifs...* »

Ar promeseou a verk ar gerioù-ze eo diès gouzout pesort vad a zigasint d'o heul evit ar broiou; red eo gwelet petra 'zo dindano. Ni, ar pezh a rankomp da gaout a zo bet disklêriet meur a wech. Da genta, eur Gambr evit ar vro hag enni, netra nemet tud eus ar vro dibabet gant o c'henvroiz. Red eo kroui e penn ar Vro, — lakomp e penn Breiz, — eur galloud gwirion hag a vo evel eur voger a roio d'ezhi gwasked, goudor, gwarez da vev, da lakaat da vleunia he gizioù, he yez, he spe-

red, he c'honversou; hogen, ouz ar voger-ze, eun nor diwallêt mat ha ne dremeno ket drezi, na da vont na da zont, kement a garo gouarnamant Pariz.

Met eun nor, evelkent! Ne glaskomp ket sevel moger evit harz pep darempred, met evit tanoât anezo, ober an dibab etrezo diouz ma vezint mat pe fall evit Breiz.

Hag an dra-ze a zo klask sevel re uhel e benn? Nann. Ha gellout a reomp klask disteroc'h? Nann; nemet ha koulz e vefe ganeomp nac'h hon amzer dremenet hag hon enor a Vreton.

Ar *Bleun-Brug* eta a gav mat ma vo ar Vretoned a-gevred gant poblou all, o tougen, war c'horre an holl, an hano a « citoyens français », gant ma vezint ivez ha, da genta, Bretoned.

Ha mar deo hennez eur menoz yac'h, leal hag eun, hag ez eo, arabad kredi e tistagfemp dioutan 'vit digarez ebet.

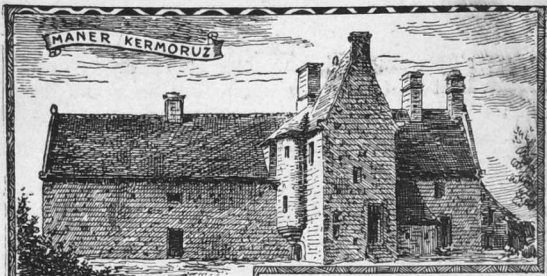
— Met, emezoc'h, gouarnamant Bro-C'hall na roio ket d'eoc'h ar frankiz a c'houlennit; n'ho lezo biken da zével ar voger-ze!... Penôs e rafet-hu neuze? En em zispartia dioutan? Nann; labourat, avat, da zispenn ar gouarnamant divreton-ze, forz pehini a vo, ha da lakaat, en e lec'h, unan diouz hon dorn, diouz hon doare.

Setu eno, me gred, menoz politik ar *Bleun-Brug*.

Breman, koulz hag an holl gevredigezioù all e plêdo gant an oberou brezonek, da bourchas ar pezh eo kig ha gwad ar vro, e skuïho e pep lec'h an had breizad, da lavaret eo, kement a c'hell mont, dre ar skouarn, dre al lagad, da vaga ene ar Breton.

Ezomm ebet, en eur gloza da adlavaret, eur wech c'hoaz, penôs oberou brezonek hep politik ebet a zo labour didalvez; n'eus ket a greskans evito; henvel int ouz frouez hag a rankfe kreski heb èr, na sklerijenn pe a vez barnet da veza diskaret ha flastret dindan an treid hep gellout morse darevi.

E. AR MOAL.

Kervoruz, Kuburien, Kervorvan.

Ar skeudennou-man a dlietremen e *Feiz-ha-Breiz* miz Ebrel da heul buhez an Tad Penfeunteuniou; re zivezat e tigouesjont ha setu perag e tispakomp anezo, evelato, er miz-man, gand eur ger ben-nak diwar o fenn.

War an daolenn genta e weler an tu braoa eus a vanner koz Kervoruz, e kichenik Kastell-Paol, gand e apoteiz hag e douribell.

E Kervoruz eo e voe ganet Kristof Penfeunteuniou, nann er maner a zo breman, rak heman a voe adsavet er bloaz 1589, evel m'eo merket war eur skoued e weler warnan armou tudchentil Penfeunteuniou ha Mesnoallet. Skouejou all a weler c'hoaz, armou ar Benfeunteuniaoued skoaz-ha-skoaz warno gant re Aotronek Kersauzon pe Gervenguy, tud chentil brudet hag anavezet a-bell zo e Leon. Feunteun ar maner

diskouezet e traon an daolenn genta a zo kaer kenan; gant mein-ben eo graet hag eur werc'hez koz a zo ouz her benniga; e kichen e kaver eun

azezenn da lakat ar podou-dour. Eur skoued, armou ar Benfeunteuniaoued warnan, a gaver kizellet war vein-ben ar feunteun. Tudchentil a zo bev c'hoaz hag a ziskenn eus a Benfeunteuniaoued Kervoruz; e bro Gerne emaint o chom en eur maner bras, eus a barrez Klohars-Fouesnant, hanvet Kergoat gwechall; pa voe graet eur markiz eus a aotrou Kergoat gand ar roue Loeiz XV, maner Kergoat a voe roet d'ezan an hano a Benfeunteuniou, troet e galleg, hervez giz diskiant an amzer-se, ha dindan an hano a Cheffontaines eo ez eo anavezet abaoe.

Eur breizad all, brudet bras ivez, a zo bet ganet e Kervoruz. En eun ti hag a zo, en dourn kleiz, pa 'z aer e porz ar maner, eo e teuas er bed, er bloaz 1822, ar barz Gabriel Milin, a gendalc'has gant labouriou ar Gonideg war ar brezoneg. Goude beza graet e studi, e skolach Kastell-Paol, ez eas da labourat da borz Brest hag eno e chomas betek ar bloaz 1880; neuze ez eas d'an Enez-Vaz da vevad diouz e zanzez; eur pennad e voe mear, met rei a reas e

zilez hag epad ar rest eus e amzer ne reas netra nemet labourat war ar brezoneg; mervel a eure er bloaz 1895; savet en deus: *Marvailhou gwrac'h koz, Furnez ar Geiz, Sonjit er vat, Buez sant Tenenan, Penaos karet Jezuz-Krist, troet diwar sant Alphons Ligori, ha Jezuz-Krist skouer ar gristenien.*

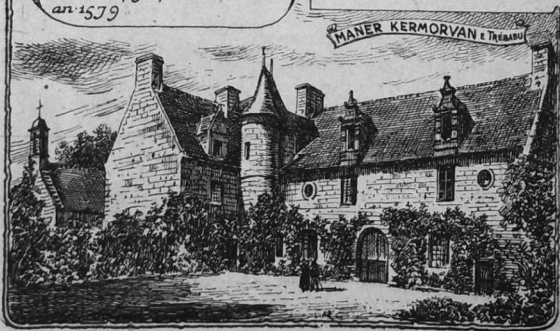
*
**

War an eil taolenn e kaver diou skeudenn eus manati sant Fransez Kuburien, e parrez sant Martin Montroulez, el lec'h ma tremenas an Tad Penfeunteniou, e vloaveziou kenta goude ma oa aet da vanac'h. War ar genta e weler an iliz, tennet eus a gichen ar ster; uheloc'h a-zioc'h ar gwez, war ar grec'henn, e weler chapel gaer I. V. ar Sallett, savet, er bloaz 1859, gand eur beleg santel, an A. a Gervenguy, pa ne oa c'hoaz e Salett Grenobl nemed eur chapelig koat. Kalz tud eus a Leon koulz hag eus a Dreger a vez eno o pardona.

P. F. CHRISTOPHORUS a Ca
pitulum Britanniæ Provice
Britanniæ Electus Romæ an
1579. Rexit an 8. Creatus Ar
chiepiscopus Cæsariensis et Co
adjutor Episcopi Senonensis
an 1579

En traon eman chapel ar manati savet er bloaz 1527 gand Yann, beskont Rohan ha Leon. En he sav edo en amzer an Tad Penfeunteniou hag e vouez helavar a lakas he bolziou da dregerni. Ar skeudenn a roomp eus ar chapel a zo tennet diwar eun daolenn savet

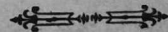
bremant ez eus wardro kant vloaz; gwelet a raer warni eur porched hag a zo bet freuzet, eur pennadig zo, ha traon eun tour bihan a oa beget e plom hag a voe teuzet ar plom anezan en amzer an Dispac'h. An ilize, gwechall oa iliz ar re a oa e Trede-Uiz sant Fransez. D'an Dispac'h e oa 18 manac'h e Kuburien; pemp pe c'houec'h anezo a reas al le a c'houlenne ar C'houarnamant; unan eus ar re-man, an Tad Hippolyt Eolien, a voe person e Taule; eun all Nikolas Mace, kure e Plouezoc'h; eun trede, an Tad Simplisian, (Per Abgrall eus a Landivisiau) a oa beleg ar brizonierien e Kastell an Taro, er bloaz 1793. Etouez ar venec'h ha n'oa ket bet falvezet ganto plega d'ar c'houarnamant e c'hellomp henvel an Tad Dominik Nouel, prizoniet e Kastell Brest er bloaz 1792 ha kaset goudeze d'ar Spagn hag an Tad Syprian Baudon a voe tapet peg ennan, er bloaz 1793, e ti e vreudeur, e Kerourien, e Plouignau.

Etre an diou skeudenn-se, d'o dispartia, e kaver eur gwet eus maner Pennele, harp e Kuburien; aotroned Pennele o doa o bez e chapel ar manati; her gwelet a raer c'hoaz, dindan eur wareg a zo er voger a zo en tu dehou hag o armou a zo warnan.

*
**

An trede taolenn a ziskouez d'eomp skeudenn an Tad Penfeunteniou tennet diwar baperou koz hag eur gwel eus a vaner Kervorvan e Trebabu hag eus e chapel el lec'h ma reas Tanguy Benfeunteniou, pried Katell Gervorvan, sevel eur bez er bloaz 1634, da lakat relegou e contr brudet, maro er bloaz 1594, e Manati Ara Cœli, e Rom. Tanguy Benfeunteniou eo a lakeas adsevel ar maner gand an diou douribell a vraoa e vogerioù hag ar prenecher, kizellet er vein, a drouc'h ker brao e doenn. Kervorvan goude beza bet perc'hennet gant an Aotroned Penfeunteniou a voe perc'hennet gant an Aotroned Menez, Gouzillon Kerveno, Lesgwern ha Kergariou.

G. P.

Angelus an Noz

Hen : Sell, eus e dron, an heol a gouez Me a wel

c'hoaz, a-dreuz ar gwez, E la-gad ruz o lu-ger-

ni, an noz a dos-ta, tiz war-ni. Hi: Er c'hoad ar

bleun hag an de-liou, Bep an tam-mig, a goll o liou Ha dre ma

tu-a ar me-nez Ec'h e-naou tour-tan an e-nez

Hen. — Sell, eus e dron, an heol a gouez
Me a wel c'hoaz, a-dreuz ar gwez,
E lagad ruz o lugerni,
An noz a dosta, tiz warni.

Hi. — Er c'hoad, ar bleun hag an deliou,
Bep an tammig, a goll o liou,
Ha dre ma tua ar menez
Ec'h enaou tour-tan an enez.

Hen. — Ar mor a baouez da c'hourdrouz,
Al labous ne ra mui a drouz,
An avel hepken, heb ehan,
Goustadik a zistag he c'han.

Hi. — Ennan kant ha kant goulaouen,
Nag an oabl doun a zo flouen,
E lizerennou aour warno
Doue 'n deus skrivet e ano.

Hen. — Pa zeu ar bed holl da devel,
Na kaer eo klevout o sevel,
Mouez ar c'hloc'h ker c'houek e vennoz
Pa zon e Angelus d'an noz.

Hi. — D'hot labour tenn roomp arzao,
Hag en dachenn hon daou war zao,
Meulomp Mari a vouez uhel,
Evel m'he meulas an Arc'hel.

Hen. — Hon daou, te ganen, me ganez,
Stouomp dirak hor Rouanez,
Gant he Doue krouet dinamm,
Gantan dibabet evit Mamm.

« daou. — « Salud, o Mari, leun a c'hras,
Dreist an holl, Doue ho karas,
Salud, o Mari, leun a beoc'h,
An Aotrou Doue 'zo ganeoc'h.

Dreist ar gwragez oc'h benniget,
Rak Mab Doue ho peus douget,
Ha Jezuz, o kaera ano,
Morse da ren ne ehano.

O Santez Mari, Mamm Doue,
Mamm ho Krouer hag ho Roue,
C'houi an hini a zaludomp
Pedit anezan evidomp.

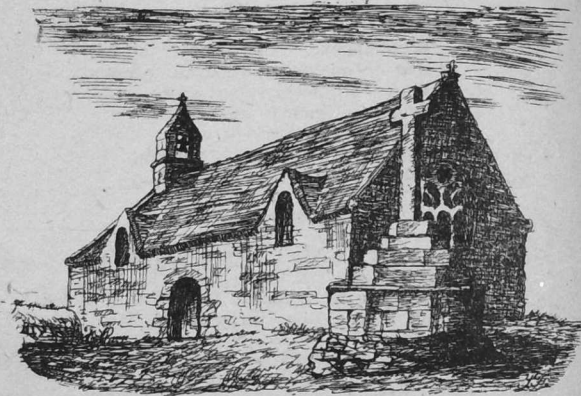
Pedit, Mamm druezus meurbed,
Evit holl bec'herien ar bed,
Breman, e kreiz ar stourm garo,
Ha dreist-holl da eur ar maro. »

Hen. — Ha pedet ganeomp hor mamm ger,
Dienkrez, baleomp d'ar ger,
Ouz Mari, neb en em erbed,
A c'hell bate heb aoun ebed.

Hi. — Gant he Mab Jezuz Iha ganti,
E vezo diouallet an ti,
En o c'haloun, en o envor,
E tougont bugale Arvor.

J. L'HELGOUALC'H.

CHAPEL SANT GLAODA e Kerodern skeudennet gant Y. Floch.
Ar groaz a zo en he c'hichen a zo bet savet er bloaz 1572
gant tad Mikael an Nobletz.

Mikael an Nobletz

(1577-1652)

Petra oa Breiz e fin ar c'houezekvet hag e penn kenta ar zeitekvet kantved ?

Hor bro Vreiz a voe unanet gant ar Frans dre zimezi an dukez Anna gant roue Frans Charlez VIII ha gant Louiz XII, goude maro Charlez VIII. Hag eur pennad goude ma varvas Anna, dre eun emgleo sinet e Gwened gant pennou bras ar vro, er bloaz 1532, Breiz a voe staget ouz ar Frans. Met Fransez kenta, roue Frans, a zisklerie e vije lezet an traou en hor bro evet m'edont a-raok, ne vije graet netra nevez nemet gant aotre kannaded Breiz.

Breiz, d'ar mare-ze, a oa pinvidik. Ar peoc'h hag an urz vat a rene er vro.

Met, edoug ar c'houezekvet kantved, e tirollas war ar Frans gwall-euriou spontus, a lakeas reustl ha keflusk e pep lec'h. Neuze eo e tiwanas gouenn fall ar brotestanted, heretiked a nac'he gwirioneziou ar relijion gatolik, a en em gemere ouz an Iliz, hag ar gatoliked a rankas en em zifenn outo, hag e voe epad meur a vloaz brezelioù kriz dre ar vro a-bez.

E Breiz, goulskoude, e voe nebeutoc'h a freuz eget e meur a lec'h all, met hor bro ne voe ket espernet ken nebeut.

Pa varvas roue Frans Herry trede, ar gurunenn a dlie dont d'an hini a oa tosta d'ezan, rak ne leze ket a vugale. Hag an tosta kar oa roue ar Bearn, Herry a Navar, eur protestant. Ar gatoliked ne felle ket ganto lezel eur protestant da bignat war dron Frans, hag a zavas an Unaniez katolik evit miret na vefe gwelet eur protestant o ren ar Frans.

Neuze, dreist-holl, eo e voe freuz e Breiz. Gouarnner Breiz, an duk Merkeur, a oa, skler eo, eus tu ar gatoliked, enep roue ar Bearn. Ar brotestanted o doa goulennet sikour ar Zaouzou, ar gatoliked sikour ar Spagnoled.

Roue ar Bearn, o wetet oa troet ar Frans gant ar relijion gatolik, en em c'hreas katolik, hag e voe neuze anavezet evit roue, hag e kemeras an hano a Herri IV. An duk Merkeur, gouarnner Breiz, ne fellas ket gantan anaout Herri IV, hag e teuas eun arme eus Frans e Breiz, da gemeret kerioù Montroulez ha Kemper, da gas kuit ar Spagnoled eus Kraon (1594).

Epad an nao pe zek vloaz ma padas ar brezel, stad hor bro a voe truezus ha reuzeudik evel ma n'eo ket bet morse, zoken epad an Dispac'h vras. Neuze eo e reas Fontanellan e daoliou fall hag e lakeas ar spont e pep lec'h, dreist-holl e bro Gerne. Laeronsi, lazerez, tangwall, pep seurd torfejou mezus, setu petra dremene bemdez. « Ar re a zeuy war hol here'h, eme eur skrivagner eus an amzer-ze, ne gredint ket ac'hanomp hag a lavaro n'eo nemet mojennou, sorc'hennou, ar pez a skrivomp. »

Ar Vro a voe rivinet, dismantr. Da heul an naonegez e teuas klenvejou spegus evel ar vosenn, hag e varvas eun niver bras a dud. Kavet e veze korfou maro war an hent-chou, er parkeier, er c'hoajou. Amzer vreo evid ar bleizi, stank c'hoaz neuze e Breiz. Ar re-man en em lakeas da zebri an dud, hag a zeuas da veza ken hardiz, ma tostent beteg an tiez ha zoken beteg ar c'herioù, da glask tud da lonka.

E 1598 e voe fin d'ar brezel. An duk Merkeur a blegas da roue Frans Herri IV. Heman a reas eun dro-vale e Breiz, hag e voe lakat urz adarre en traou. Fontanella, paket, a voe koundaonet d'eur maro kriz e Paris, e 1602.

Goude an dismantr, oa labour d'ober evid adsevel ar vro. An urz vat hag ar peoc'h diouallet gant roue Frans a vefe talvoudous evit-se, met n'oa ket a-walc'h goulskoude. Rak stad an eneoù a oa truezus ive. An dud bet oc'h en em ganna, an dudjentil distro d'o manerioù goude meur a vloaz brezel, a jome c'hoaz kriz ha divergont. Al labourerien douar a oa dizek war ar relijion, rak epad ar freuz oant bet alies dilezet, ha tud lezet hep katekiz, hep kelennadurez kristen, a zeù buan da ankounac'hat o deverioù e kenver Doue hag an nesa.

Ezomm a oa eta eus beteien santel evit lakat ar vuhez kristen da vleunia a-nevez e Breiz.

Hogen ar veleien, e meur a lec'h, n'oant ket eus ar re-wella. Meur a hini, re droet gant madou pe blijadureziou ar bed, a oa lezirek da labourat evit gloar Doue ha silvidigez an eneoù. — D'ar veleien eo bet lavaret en Aviel: « C'hwi eo holenn an douar. Ma 'z eo fall an holenn, gant petra e vo getlet salla? »

Daou rumm beleien a oa d'ar mare-ze e Breiz. Bez ez oa doktored, bet war ar studi e skolioù bras, e Paris, er Sorbon, desket war ar skianchou sakr, war ar galleg, war al latin, met ne anavezent ket ar brezoneg, ha ne dalvezent netra er parrezioù war ar-maez. Beleien all, savet eus Breiz, a veze desket buan d'ezo ar pez a renkent da anaout, er presbitalioù gant beleien all, rak n'oa ket stank d'ar mare-ze ar skolachou, ha tiez evid ar gloareged n'oa ket anezo c'hoaz.

Breman ez eus skolachou stank, ez eus e peb eskopti eur c'hloerdi bihan, eur c'hloerdi bras, hag enno ar vugale, an dud yaouank a vez desket d'ezo, ousspenn skianchou ar bed, en em zizober eus o flegou fall. Pell e pad ar studi, met ret eo evit prepari beleien desket ha santel, hag ar Pabed ne ehanont da c'houlenn digand an eskibien poania da gaout beleien eus an dibab.

Konsil santel Trent a roas urz da zevl eur c'hloerdi e peb eskopti, ha pa voe sentet ouz an urz-ze, e teuas buan gwellaenn en traou.

Betek neuze e voe re elies beleien n'oant ket gouest d'ober labour vat er garg fiziet enno.

En amzer ma teuas er bed Mikael an Nobletz, ez oa beleien gouiziek ha santel, met, evet ma welimp, ez oa ive hiniennou lezirek, ne zeskent ket o c'hredennou d'ar vugale na d'an dud vras, hag e meur a barrez an dud a oa kristenien laosk, a zente ouz o youlou fall. An Tad Maner, deuet warlerc'h Mikael an Nobletz, a lavar e kavas tud war ar maez hag a veve evel chatal.

Doue a zellas gant truez ouz hor bro hag a zigasas d'ezi eur beleg santel, eur misioner kalonek da rey da glevet e pep lec'h kelennadurez an Aviel ha da lakat adarre ar gizioù kristen da c'hrizienna e Breiz. Ar beleg-ze eo Mikael an Nobletz.

Mikael an Nobletz

Dont a reas er bed d'an 29 a viz gwengolo 1577, deiz gouel sant Mikael Arc'hael, e bro Leon, e parrez Plougerne. E dad, Herve, a oa eun denjentil, o chom e maner Kerodern; e vamm oa Franseza a Lesguern, eus Sant Fregant. An aotrou Herve an Nobletz, a oa noter, unan eus pevar noter ar roue e Leon. Beva a rae, heb ober trouz na dispignou fall, o sevel, gwella ma c'helle, e vugale, a voe niverus: pemp paotr ha c'houec'h merc'h. Mikael oa ar pevare eus ar familh. Fiziet e voe eur pennad en

eur vagerez, eur vaouez santel, a boanias, evet e vamm da lakat karantez Doue da ziwana abred en e galon.

E kichen maner Kerodern ez oa eur chapel savet en enor da zant Glaoda, met eul lenn a oa etre ar chapel hag an ti, hag e veze ranket bale dre eur chaoser. Mikael a gare mont da bedi d'ar chapel. N'oa c'hoaz nemet pevar bloaz, hag e tiskoueze kaout plijadur vras o pedi

CHAPEL AN TRAON, skeudennet gant Yv. Floe'h. Nevezet eo bet er bloaz 1572. Mikael an Nobletz a bedas an I. V. enni, sur a-walc'h.

Doue. « Me zo bet e ti Doue », emezan, pa veze distro eus ar chapel. E vamm he doa aon na gouesfe el lenn hag a zifenne outan mont d'ar chapel. Mikael, daoust da ze, a gendalc'he da vont, hag eur wech, goude beza bet gourdrouzet, e lavaras oa bet eun itroun gaer krog en e zourn o kas anezan d'ar chapel hag o teski d'ezan pedi Doue. Eun deiz zoken, goude beza bet klozet en eur gambr, alc'houezet an nor warnan, e voe kavet er chapel, daoulinet dirag an aoter, henvel ouz eun eal eus ar baradoz. E vamm, souezet, a c'houlennas digantan penos en doa getlet digeri dor ar gambr. « An itroun gaer, emezan, a zo deuet d'am c'herc'hat. » — Piou eo an itroun-ze? » — « Ne ouzoun ket, met kaer meurbet eo. »

Kredi a c'heller eo ar Werc'hez Vari he-unan en em

ziskouezas evelse d'an hini a voe difennet ganti epad e vuhez penn da benn.

D'an oad a zeiz vloaz, Mikael a voe kaset da Lesguern, e Sant-Fregant, da di e dad koz. Eno ez oa eur beleg, an aotrou Cozic, oc'h ober skol da vugale ar maner. Mikael a zeskas lenn ha skriva e Lesguern.

Goude eur bloaz pe zaou, e tistroas da Blougerne, hag e dad a fizias anezan e beleien desket ha santel, an tri breur Gourvennec, a rae skol e chapel sant Anton, war ribl an Aber-Wrac'h. Deski mat a rae, hag abenn eun nebeut amzer e voe kavet gouest da vont da eur skol uhelloc'h, e Plouzeniel, a oa ive en he fenn eur beleg, an aotrou Gwern. Evit doare, tud Plouzeniel n'oant ket d'ar mare-ze kristenien vat evel hirio. Mikael a gare mont da bedi e keriadenn Kerventa e kichen eur feunteun, en eur foenneg. Eun deiz m'edo eno stouet o pedi, e teuas merched da voalc'hi dilhad er poull-kanna, tost d'ar feunteun. Goudenn a rajont digantan petra rae eno, hag evel ne responte ket, e kasjont anezan kuit a doliou golvez.

Ar gwazed ive a reas goap outan meur a wech, pa glaske ober d'ezo katekiz er vered goude an oferenn-bred. C'hoarzin a raent d'ezan ha skey warnan a-wechou.

E Plouzeniel eo e roas Mikael an Nobletz e galon da Zoue evit mat. N'oa c'hoaz nemet pevarzek vloaz, hag e oa entanet gand ar garantez evit Jesus, e Zalver. Lakat a reas en e benn bale war roudou e Vestr, labourat, gouzanv, beza paour evel dan, ober fae war ar bed evel dan. Mat da bedi, d'ober pinienn, e veve unanet gand e Zoue, en em ziuall e diouz ar peched, ha ma teue e youlou fall da c'houeza en e galon, ec'h en em dole etouez an drez hag ar spern, hag eur wech e c'hourvezas epad teir eur etouez an erc'h.

Evelse e lakeas e gorf da blega d'ar spered hag e talc'has e galon glan ha kaer. Ar bedenn hag ar binijenn eo hent ar zantelez. Mikael, d'ezan da veza c'hoaz yaouank, a gerze a gammejou bras dre hent ar zantelez.

(Da gendalc'her).

J. U.

Lik, laik

(Kendalc'h)

Evel ma lavaremp en dro ziveza, hervez ar Gredo laik, n'eus ken Doue nemet an den, n'eus ken buhez nemet ar vuhez-man; an deskadurez a zo da takat e lec'h ar relijion; ar pezh a zo mat eo ar pezh a blij d'ar c'houarnamant; ar pezh a zo fall eo ar pezh a zisplij d'ezan.

Ar Gredo-ze a zo skignet abaoe hanter kant vloaz dre ar vro a-bez gand ar skoliou hag al lezennou. Ezomm ebet mui eus a Zoue, eus e c'hourc'hemennou, eus an Avel. An den e-unan a zo gouest da c'houzout petra en deus d'ober, e spered hag e galon a ziskouezo d'ezan petra zo mat.

Gwelomp penos eo troet an traou abaoe m'eo kaset Doue er maez eus ar vro. Diouz ar frouez ec'h anavezet ar wezenn.

Gwechall, pa zente an dud en hor bro ouz lezenn Doue, ar briedelez ne c'helle ket beza freuzet. Unanet gand Doue, an daou bried a boanie d'en em garet, d'en em zikour, d'en em c'houzanv an eil egile. Ne c'hellent ober eun eil dimezi, nemet goude maro ar pried kenta.

Hirio, an divorz a zo aotreet gand lezennou ar vro. Ha petra c'hoarvez? Selaout mat. Er pemp bloaz a zo tremenet goude ar brezel, ez eus bet e Frans wardro 25.500 divorz bep bloaz, ha kreski a ray c'hoaz an niver, skler eo. An dra-ze a ra, e dek vloaz, ouzpenn 250.000 divorz, ha rak-se, ouzpenn 500.000 familh freuzet. Dizale, er c'heriou bras, an dud divorset a vo ker stank hag ar re n'int ket.

An den a ra e lezenn. Perak neuze en em zieza? « Bevomp hor buhez », a lavaront. « Gwir hon eus da gaout plijadur. »

Gwechall e veze lavaret e tle an den labourat, poania, ober e zevel penn da benn, n'eus forz e pe stad eman; n'eo ket taket er bed-man evit klask plijadur da genta, met evit kas e ero da benn er park m'en deus ennan da labourat.

Fin d'al lezennou-ze, a zo re striz, re galet. Ar vuhez a zo berr, an den a dle kaout plijadur, ha buan, ha kalz. Met marteze ho plijadur a ray droug ha poan da re all. N'eus forz. Gwaz a ze d'ar re ne ouzont ket en em denna! — Evit kaout plijadur, eo ret kalz arc'hant, rak gand arc'hant e c'heller prena pep tra. Hag e weler an dud o redek warlerc'h madou an douar, o klask beza pinvidik ar buana ma c'hellont, hag alies dre hentchou difennet. Ha kalz zoken a zo o micher laerez, ha ma ranker laza, e lazont. E peb amzer, ez eus bet laeron, met n'eus bet morse muioc'h eget hirio. E peb amzer ez eus bet muntrerien, met o niver a gresk bemdez, hag ar pezh a zo spontus eo gwelet pegement a vuntrerien a zo etre pemzek hag ugent

vloaz. Ar skol, an deskadurez, evel a weler, ne zigas ket, dreizi he-unan, gwellaenn en dud.

Ar skol, an deskadurez a zo mat pe fall, hervez ar c'hen-teliou a vez roet d'ar vugale. Eun tamm mat eo gwelloc'h eun den ne oar na lenn na skriva, met a oar karet ha servicha Doue, eget eun doktor a anavez holl skianchou ar bed, met ne gred ket e Doue ha ne gar ket anezan.

Gwechall an den, pa veze kouezet, a c'helle en em zével adarre, en eur ziskouez keuz, en eur c'houenn pardon. Hag er relijion gristen ez eus eur zakramant, sakramant ar Binijenn, savet gant madelez Doue evit rey ar peoc'h d'ar pec'her glac'haret a c'houien pardon hag a c'hoanta ren eur vuhez vat en amzer da zont.

Hirio, er relijion laik, n'ez eus mui a bec'hejou. An den ne c'hell ket pec'hi. Ne ra nemet senti ouz e youlou, klask e blijadur, ha mat a ra. An hini a c'hoantafe anzav en deus pec'het, goulenn pardon, a vefe kemeret evit eun den simpl, din a drez. An dud krenv, n'eus forz petra o deus gret, a gerz gand o hent, uhel o fenn, hep keuz na glac'h.

Ar reolenn a vuhez eo senti ouz ar c'hoantegeziou, an youlou a zeu er galon. Setu aze mouez an natur. O selaou ar vouez-ze, ez aer gand an hent mat.

Gwir da gaout plijadur! Evelato n'int ket deuet c'hoaz a benn, hon doktored, d'en em zifenn ouz falc'h ar maro. Fiziens o deus e vo kavet an tu divezatoc'h, dre an deskadurez, da jom hep mervel. Da c'hedal, e tolont o c'hounnar hag o malloziou war ar maro. Pep seurt traou a lavaront d'ar maro: tra kriz, emezo, diskiant, dall, disleal. Ar maro ne ra van evid o c'hlevet, hag a gendalc'h da skey.

N'eo ket souezus ec'h en em gemerfent ouz ar maro, rak ar maro a lamm diganto pep tra, p'e gwir e lavaront n'ez eus ken buhez nemed ar vuhez-man.

« Beva o buhez », « gwir da gaout plijadur », senti ouz youlou, c'hoantegeziou ar galon, setu aze ar reolennou nevez kinniget d'an dud gand an doktored laik, a lavar beza furoc'h eget Doue.

Hag ar pezh a zo gwasoc'h, eo ma c'hoanteont lakat o c'hredennou dre nerz e penn holl vugale Frans, rak ar vugale, emezo, a zo d'ar c'houarnamant araok beza d'o c'herent hag a dle beza desket d'ezo kredennou ar c'houarnamant. Ministr an Deskadurez, Daladier, en doa zoken prepart eul lezenn evit kas d'ar prizoun ar re o defe an hardisegez da lavaret n'eo ket mat al levriou lakeet e skolioù ar c'houarnamant. Ma vije gret al lezenn-ze, setu ar gerent lakeet nec'het: unan a zaou: mont d'ar prizoun, pe beza a du gand ar c'houarnamant, zoken en traou a zell ouz an ene, ouz ar relijion.

A drugare Doue, ez eus c'hoaz skolioù kristen, a jom hag a jomc digor, rak ar gatoliked ne lezint morse o serra. Dre ar skolioù kristen ha dre ar getennadurez roet en

iliz gand ar beleg eo e vez skignet dre ar vro ar gwirio-neziou a zalc'h anezi beo.

Ma ne vefe nemet doktored laik da zeski d'an dud e c'hellont ober ar pezh a garont, oa gret gand ar Frans. He-velep kelennadurez a ro d'ar broiou taol ar maro.

J. U.

Ar bugel hag ar Barz

AR BARZ

Lavar d'in-me, va mignonik,
A be Vro out-te ginidik.

AR BUGEL

E Breiz-Izel oun bet ganet
Ar c'haera bro eo eus ar bed.

AR BARZ

Lavar d'in 'ta, paotr ar meziou
Petra ganes en da zoniou

AR BUGEL

Em soniou, me gan Breiz-Izel.
Bro goz ar Zent, douar santel!

AR BARZ

Lavar d'in-me, paotr an Are
Petra zonjes war ar mene?

AR BUGEL

E keit ha ma peur va denved
Me zonj en amzer dremenet

Me zonj en amzer dremenet
Pa oa Breiz dindan an Duked

Hag e teu d'in hekleo trouzus
An amzeriou-ze ken eurus.

AR BARZ

Ha petra lavar d'az kalon
O bugel Breiz, o gwir Vreton?

AR BUGEL

Lavaret a ra d'am c'halon
Eo dleet d'in frankiz wirion:

Frankiz evit karet va yez
D'he c'homz, e pep lec'h, ha bemdez;

Frankiz da veva e kristen,
Hervez Doue hag e lezenn;

Frankiz da viret giziou koz
Va Zadou, hervez va mennoz.

Ar Frankiz-se 'zo bet laeret
D'am Bro, en amzer dremenet.

AR BARZ

Lavar d'in, mab an Drouized,
Gant piou oul-te bet kenteliet?

AR BUGEL

Skoliet oun bet gand eur mestr mat
Eus ar vro-man, eur gwir vreizad.

AR BARZ

Lak en da galon a vogel
E savo da vro Breiz-Izel;

Da Vro zispar, kred, a gavo
Ar peoc'h, eun amzer a deuiou,

Hag he devo ar gwir frankiz
Da heulia yez, giziou ha feiz.

Kendalc'h, va mab, da veza fur,
Hag eun deiz, Barz, te a vo sur;

Hag e labouri a-zoare
Da zevel Bro-Vreiz adarre;

Hag e prezegi d'ar proïz,
Karantez Bro goz an Drouiz

Sevel a ray eun heol nevez
Kred, war an Arvor, eun dervez.

Abarz pellik, me lavar c'hoaz,
E Breiz 'vo chenchet penn d'ar vaz!

Da c'hedal, o Breizad yaouank,
Kan e brezoneg gwerziou stank;

Lar da Vreiziz, da genvroïz,
Ez out eus gouenn an Arvoriz,

Hag e kavfes gwelloc'h mervel
Eget trei kein da Vreiz-Izel.

GLAODA AR PRAT.

(Mouez reier Plougastell).

KERNE

N'eus sant ebed marteze hag en defe merket dou-
noc'h e roudou war douar Kerne eged an hani en deus
savet ar c'henta Lann, ar c'henta manati war douar
Breiz: Sant Gwennole.

Mat e ve d'omp Kerneviz ha d'eoec'h c'houi holl Breto-
ned ober eur zell, eur c'hrogadig ne ve ken, ouz buhe an
den-ze, tad ar Venec'h ha diazeour Landevenneg.

**

Sant Gwennole — Landevenneg

D'ar mare-ze e oa fall o stal gant Bretoned Breiz-
Veur: brezel eus eun tu, kernez eus eun tu all, hag ar
vosenn e pep lec'h.

Eun den brudet, Fragan e ano, kenderv d'ar roue Ka-
toun, a lakeas en e benn lec'hi kwit dre vor gant e zaou
vab Gwezennog ha Jakut, hag o mamm Gwenn. Klask
a reas eur vag ha tud da zont gantan. Dastumet eun
dornadig mat, e savas al lien hag al lestr a droc'has
ar mor penn eun dirazan war ar c'hreiste, kren varzu
an Arvor.

An avel a oa ganto ha kas an dour ive. D'ar gourlan
war dro pemp eur eus an abardéz e oant en em gavet
e goueled porz Sant-Brieg. Douara a rejont ha setu
Fragan da 'n em lakât dioustu d'ober eur bale en doua-
rou tosta; kouezout a reas war eun dachenn vrao: « Al
lec'h-man, a laras-hen, a zo gwasketet mat gant koa-
jou; steriou a ziverr hag a zired diouto: dour ne rayo
morse diouer. Aman e savin ma lojeis ha hini ma zud ».
Evelse e oa grêt.

Hep dale e kreskas an dud, hag an danvez da heul:
Ploufregan, ar genta parrez a zo ano anei e Breiz-Izel
a oa savet (460).

**

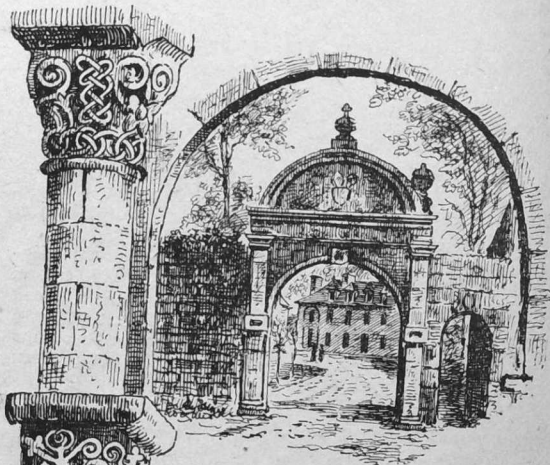
Eno e teuas da Fragan eun trede krouadur, a oa roët
d'ean an ano a Wennole. E gwirione gwenn e chomas
penn da benn eus e gavell beteg e vé.

Sellou Doue a oa war ar potrik bihan: galvet e oa
d'eur blanedenn lugernus er bed-man. Eun devez ma
oa e dad o tiwall an denved e tarzas warnan eur barr-
arne, luc'hed ha kurun ken a strake, hag e welas en eun
tôl krenn pe seurd c'hoant en doa Doue d'ober eus e
vab.

Fragan neuze a bignas gant Gwennole war e vag ; mont a reas hed ha hed gant an ôchou ma weler breman enno Binik, Etables, Sant-Kêe ha Brehek, beteg enez Laure.

Enni e veve eun den santel, Budog e ano, manati gantan ha skôl ive, kalz menec'h ha kalz diskibien.

N'em gavet dirag an abad, Gwennole a heulias ar giz, gourvez a reas e harz e dreid. Ar pôtrig a zouge eur

Dor vras Peniti Landevenneg

furvez trec'h d'e oad hag e lec'h lenva evel ar vugale all, ne lakas man ebed evit en em zispartia diouz e dad. N'en doa neuze nemet seiz vloâ.

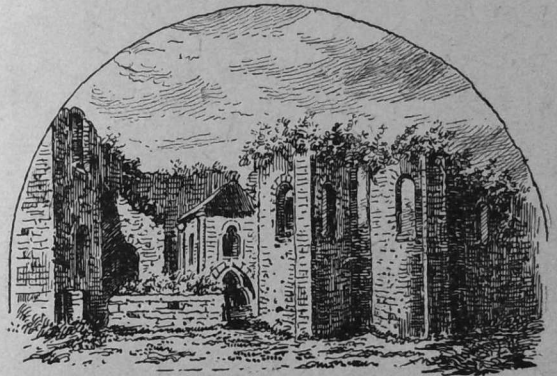
Renet gant eur mestr evel Budog, « ar mestr uhel e ouiziegez » **magister arduus**, vel ma laret, Gwennole ne voe ket pell evit samma eun deskadurez vrago ha lakat e voe prim da gelenn eun nebeudig all. Beh an amzer goulskoude, e teue d'ar ger da welet e gerent. Ma vije bet da jom ganto en dije grêt eun denchentil a zoare: et e vije da di ar prinz gant bugale an noblanz d'ober eur mestr-brezel.

Met Gwennole ne oa troet nemet gant Doue ha traou ar bed all hag evelse e chomo ato.

Eun töl c'hoarvezet en enez Laure gant diskibien sant Budog, a ziskwezo d'omp n'o deus holl vugale ha

yaouankizou ar bed nemet eur spered-boutin (1) » : Tenna eun dro fin ne vern da biou ha dreist holl d'an tosta mestr.

Eun devez, sant Budog a zavas c'hoant gantan mont ive d'ober eun dro d'an douar bras. Dastum a reas e bôtred skol hag e laras d'êo: « Ma bugale, arabat e kleden ho pefe grêt eun diaoulegez bennak: rak-se, bezit fur keit ha ma vin du-ze. A hend all Doue ho kwall dapo e doare pe zoare » — « Ni vo fur, Tad, n'em chalit ket » a ganas ar yaouankiz holl en eur vouez. —

Ar pez a jom eus a iliz Landevenneg

Bugale! Ne oa ket et mat ar yag kwit eus ar porz, ma krogas ar vreskin enno, Gwennole hag all hag int da redeg dre an tevenn en dra ma c'hellent. Abenn ar fin, unan anêo a dapas eul lamm ker gwas ma torras e c'har. Neuze, avat, e savas lenv : « Penôz n'em denna breman? Pelec'h tec'het? Setu petra dalv dizenti ouz hon Tad hag ouz an hani m'eman o terc'hel e bias en hor c'hichenn !

A drugare Doue, Gwennole a oa eno; dont a reas a benn da barea ar c'har dorret; setu den ne glevas na trouz na grik.

**

Gwennole zo deut breman d'an oad a zaou vloâ war 'n ugent, Budog e c'halv d'e gaout: « Ma mab, me gav d'in out den breman da vale da-unan gant hend ar bed,

(1) Eur spered henvel ; eur memez spered kenetrezo.

ha gouest zoken da rena ar re all 'trezeg ar baradoz. War douar Breiz-Izel n'eus manati ebed c'hoaz ; te yelo gant unneg diskib da ziazeza an lhani kenta. » — « Mont a rin, Tad », a respountas Gwennole. Hag hen ha mont. Treizia reas gant e gompagnunez eur vro a bez da glask eul lec'h kaer ha didrouz. Setu ma n'em gavas evelse e goueled mor-bihan Brest, e penn eur

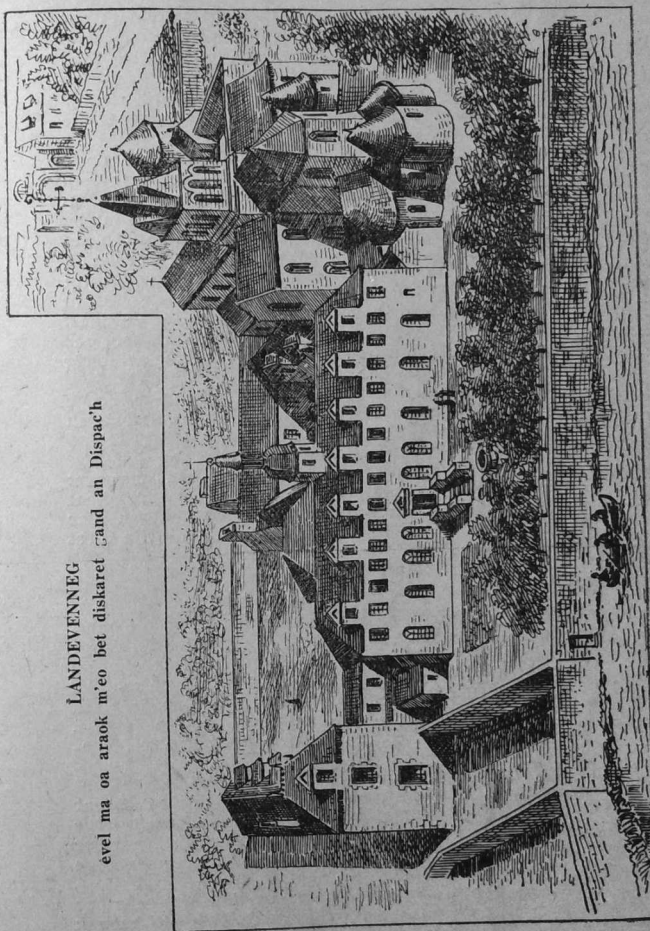
Maen-bez Yann ar C'hoz Kastell abad Landevenneg

Skudenn goz sant Kaourintin miret e Landevenneg

ster a raer ar Ster-Aôln anezi. Eun enezennig 'oa dirazo, fustet gant peb avel ha goloët a reier garo. Daoust da ze e c'hoantejont mont di ha fall pe vat e oa laket war zao eun tibedy ha lochouigou; klozet oa ouspenn eul liorz en dro d'eo.

Tri bloa e c'helljont padout eno. Met n'eo ket an naon a reas ar muia diouer d'eo. Alies, alies pignet war eur roc'h uhel e taolent o zell war eur beg-douar a zave e benn dirazo dreist ar mor. Dont a rée da zisken

LANDEVENNEG
evel ma oa araok n'eo bet diskaret gand an Dispac'h

brao ha gouestad e traou eur stankenn gaer. Ar mor a lamme warni d'ar goulran, ar stankenn-ze a oa gwas-
kedet ouz ar gwall aveliou gant ar reier ha troët a hend
all ouz ar zav-heol. Ne oa-hi stag ouz an douar-bras
nemet gant eun ero dister: eur stankenn hag a vleunie
enni bepred ar gwez hag ar bokedou, zoken pa vije
maro an traou e lec'h all e kreiz ar goany ar gwasa.

Eun devez, d'eur reverzi bras, pa oa ar mor en e
izela, Gwennole a laras d'e vignouned: « Ha ma yafemp
breman d'ar stankenn a welomp du-ze!... amzer hon
eus. » — « A-raok! » a respountas ar re all. Hag int ha
mont. Chom a rêjont enni evit mat. An dra-ze n'eo ket
kaer e kavas Gwennole an dachenn! E spered, e galon
ken kizidig, ken douget, da gement tra grouet a c'hell roi
eur skeudenn eus kaerder, brasder ha furnez an Otrou
Doue, a n'em zave diouz an douar beteg ar baradoz,
pa rée eur zell hebken ouz ar c'hoad bras dira-zan, ouz
ar yeot, ar bokedou-dindan e dreid, ouz dour ar sterig
a lamme er mor en eur gana.

Dibab' a reas ar vrava takad er stankenn-ze, hag e
savas adarre eun tibedy, lochouigou gant eul liorz en
dro d'eo.

Diazezet e oa manati Landevenneg.

Ma pede start an dud ennan, e labourent mat ive:
toulla a reont dirazo er c'hoad bras. Elec'h ma pilent
gwez gant o bouc'hidi, e teuent goude gant an alar
da zigori an douar hag er bloavez warlerc'h e vije kavet
da eosti ...

Met Gwennole a gave e oant re nebeud en o c'hom-
pagnunez. C'hoant en doa e vije distroet tud an Arvor
da feiz an ôtrou Krist, ha n'eo ket gant daouzek manac'h
e vije deut a benn. Setu hen, eun devez kemer e vaz hag
en hend gant unan pe unan eus e yreudeur da glask
diskibiñ yaouank evit e vanati. Mont a reas evelse,
lod a lar da Vro-Leon, lod all da Gemper, dre Mene-
Hom ha Lokournan...

Ar re a zav gant bro Leon a gred e pignas ar zant
gant hend bras ar Romaned, beteg an dachenn-zouar
a zo hizio parrez Lanriyoare. Eno, en eur maner, e veve
eun denchentil ar Ronvel hag ar brinsez Levenez. Eur
c'hrouadur o doa, gwenn evel eun èl, egiz ma verk e
ano Gwenaël.

Pa oa sant Gwennole o tremen ebioù ar maner, ar
pôtrik a oa da vat o c'hoari er porz. Seiz vîa bennak
n'en doa ken, ken kaer, ken koant, ken seder e kavas
Gwennole anean ma c'houlennas digantfen ken krenn
ha tra: « Ma fotrig mat, c'hoant 'l'eus da zont ganomp
da zervicha an Otrou Doue en eur gouent, en eur ma-

nati. » — « Tad, a respont ar bugel, ne c'houlennan
ket gwelloc'h; ober a rin ar pez a blijo d'eo'h e servij
an Otrou Doue. Dioustu, ma karit, emañ ganoc'h,
hep laret kenavo da zen .

Gwennole, skoet gant eur seurd respont, a gas ar
potrig da gaout e dad hag e vamm. Roi a ra da c'hoût
d'eo c'hoant o mab. Ha raktal Gwenel a zo lôsket da
vont da Landevenneg.

Hervez eur rumm all, en Erge-vihan en tu bennak
eo e c'hoarvezaz an tîl-ze. War unan eus gwer iliz-veur
sant Kôrantin Kemper e c'heller gwelet livet kaer sant
Gwennole oc'h en em gaût gant ar c'hrouadur bihan, a
gemero eun dê e vaz-abad da rena war e lere'h manati
Landevenneg. (Da heuilh).

PRIZIOU AR C'HATEKIZ

Goulennit holl tri leor nevez-flamm, taolennet brao-ke-
nan ha skrivet en eur brezoneg plijadurus hag eas da lenn:
Prizioù dispar evit bugale ar c'hatekiz:

<i>Christo pe buhez patron an ostizien</i>	4 fr. 00
<i>Buhez Jenovefa a Vraban</i>	3 fr. 50
<i>Viktoria Konan a Zant-Luk</i>	3 fr. 00

Diskenn briz a bouez war ar bern

Skriva da :

EMGLEO-SANT-ILTUD
BREST — 4, ru ar C'hastell — BREST

ROUE AL LAZ

Eun daolenn a oa, peadra da lakaat an daelou da redek, Kadiou vras, koulskoude, ne oa ket a dristidigez en e galon. Karget e oa da gonta an dud ha, dre m'o anaveze holl, e stlape gant pep hini anezo, eur pöz fentus bennak.

— Ah! te 'zo aze, Mark an Herri? Ne peus ket digaset ganit da gontell lazan moc'h? Del, eur fuzuilh az pezo! — Ha te, Juluen vihan, te 'zo mat da baka lern, sell aman labour evidout!...

E keit ze, ar marc'heg a oa et da doull an nor ha, kerkent, addeut er c'heo war e giz. Mont a reas da guzulik at ouz skouarn ar C'hloareg hag o daou ec'h ejont erméz, tiz warno. Kerkent, unan eus ar gedourien en em gavas ganto, o font.

— Tennou fuzuilh, emezan; ne glevit ket? Warzu Lanuon.

— Klevet a reomp, eme ar C'hloareg, roufennet e dal' gant an anken. — N'hon eus ket a armou aman ken, emezan. Koulskoude, me ne badin ket aman; red eo d'imp mont war o zikour.

— Pennou-baz a zo gant an holl, a lavaras ar gedour.

— Chas ho peus aman? eme ar marc'heg. — Ar re-man, o klevet an tennou, a oa 'n em laket da harzal.

— Ya, nemet int deut da vezan ken gouez ha bleizi.

— N'eus forz, heli ar gordenn, a kasoc'h anezo ganeoc'h hag e kavoc'h kentoc'h roudou ho mignonned e kreiz an noz.

Dizrei a rejont er c'heo.

— Klevit, tudou, eme ar C'hloareg; stag-oc'h-stag aman hon zud hag Ar Re C'hlas; klevet e vez tenna.

Red eo d'eomp mont eur vandenn betek enno. Pennou-baz hoc'h eus; a-walc'h eo! Kadiou, kemer ganit an daou gi krenva, hini va c'hoar, « Furig » ha neuze « Kreo »; dalc'h anezo ouz ar gordenn ha kea araok da ziskouez an hent. Eun ugent a dud ganeomp, ar re all, chomit aman gant Kolas da ziwall an ti, ha mar rankit en em zifenn, distagit ar chas all. Ni a dle bezan distro araok an deiz.

Kadiou a oa et raktal da gerc'hat an daou gi. Warlerc'h Tinteniak hag ar C'hloareg, eur bagad en em daolas da gaout toull an nor. Kolas a ziredas, ha pa voe tremenet ugent :

— Hola! et ar gont, emezan; ar re all a chom ganin!

Den n'en doa c'hoant da chom gant Kolaz, met urz ar C'hloareg a oa; hini ne lavaras grik.

Ar bagad all a oa e penn ar vali, o c'hortoz Kadiou da zont gant « Furig » ha « Kreo ». Arruout a reas, an daou gi gantan kenver ouz kenver ouz an hevelep chadenn; poan vras en doa, daoust d'e nerz, o terc'hel anezo; en despet d'ezan her chachent d'o heul. « Kreo » a oa henvel ouz eur pikol danvad, bleo d'ezan da c'holo betek e zaoulagad; « Furig » a oa eur c'hi levrant, uhel war e zivesker, troc'h d'ezan, n'eo ket da redek, met da nijal, diou renkennad skilfou en e benn, henvel a-walc'h gant a hir e oa, ouz hini eun aerouant.

— Deomp da glask da vestrez !... da vestrez... « Furig » ! eme Gadiou. Hag ar c'hi bras a lamme, peadra da ziskarr e genseurt « Kreo » ha Kadiou.

— War 'raok! eme ar C'hloareg.

Ar chas, eur wech tapet ar roudou, a glaskas mont d'an daoulamm; heuilhit an neb a c'hello... Gwech ha gwech, o fri d'an douar, ha d'ar red adarre, en eur heja o lost. Kadiou a c'houeze o chacha warno; tud ha chas ec'h cent war 'raok, mantrus o gwelet o tremen, dindan sklêrijenn al loar en he c'hann; seblant o doa da vezan stag holl ouz an hevelep chadenn ha bezan jachet gant an daou gi.

An tennou a dregerne ar vro ganto breman; an daou loen a randone muioc'h-mui. Laket e oa bridou d'ezo d'o harz da harzal.

— A-zav! eme ar C'hloareg, berr warnan, e zaoulagad war var e benn. — Stagit ho chas ouz eur wezenn, emezan, pan n'hellas kaozeal, ha gedomp eur pennadig; red eo gwelet pelec'h emeomp ha penôs eman an doare aman. Arru ez omp warno, me gred !

Tinteniak hag a oa savet war eun torr-kleuz a ziskennas souden ;

— Ah! emezan; setu, 'm eus aon, ar c'hanfard en doa va digaset da Gersôzon !

Lammat a reas adarre war an torr-kleuz hag e wignas d'ar pôtrig. Ar Gwinver, o tremen ebioù d'ar red, a anavezaz ar marc'heg hag a astennas e c'harr muioc'h c'hoaz. Pa welas ne oa ket heman e-uman hag en em gave eno kemend all a dud, e teuas seder en eun taol.

— Me a oa digemennet d'in gant Kevareg, emezan, monet da gas d'eoec'h eus e gelou! Ar Re C'hlas a zo aze, e porz kloz eur vèreri, gant an aotrou Kure hag an diou itron... hag o deus kaset eun den eus an ti da lavaret d'eomp lezel anezo da dremen, anez e lazjent hon tud.

Ar C'hloareg en doa lôsket eur glemmadenn.

— E keit ze, eme ar paotrig, e talc'hont da denna. Kevareg a lavar eo abalamour ma teuy harp d'ezo di-

gant o zud... hag en deus kaset ac'hanon da lavaret d'eoc'h digas sikour d'ezan ivez...

— Pelec'h emañ Kevareg ?

— Du-hont, war ar run; ac'hane e wel mat porz ar véreri hag ar vro tro-dro.

Ar C'hloareg a oa chomet d'en em zonzal. Pleget e benn gantan, e vuzellou a finve evel pa vije bet o pedi.

— N'hellomp ket dale, emezan; red eo mont 'er véreri, e kuz, ha tól evez dre belec'h e c'hellfe hon tud tec'hel kuit, hep bezan gwelet; rei d'ezo da anaout ez eomp da denna sellou ar Re C'hlas war an tu kontrol d'al lec'h-ze, ha sikour anezo da gemer an tec'h pa vo deut ar mare. Te, paotrig, emezan, kea da gaout Kevareg ha lavar d'ezan donet betek aman kercent.

— Hag ez an raktal! eme ar bugel.

— Piou, eme ar C'hloareg, a c'hellfe esaat an taolze, mont en ti ha gwelet hon tud ?

An holl a dave.

— Ar gwasa, eme Gadiou, n'eo ket kaout eun den, met kaout an tu da vont aze. Va lezit bepred d'ober eun esa, ha mar kavan va zro...

— Kleo, eme ar C'hloareg, 'benn eun hanter-eur aman, — nann araok, avat, — mar 'n em gav par an traou ganit, ro d'eomp da anaout peléc'h hon do da skei, ha pa vo diredet ar Re C'hlas evit tierzel ouzomp, kea kuit dre an tu kontrol... ha Doue da reio d'it chans vat !

E vouez a grene gant an nec'hamant.

— Nag ar chas ? eme Gadiou.

— Distaget e vezint pa vo ar c'houlz. Dal, kemer ar bistolen-man !

Ar mevel a lakas ar bistolenn en e c'hodel, a reas sin ar groaz, hag a gemeras e dro, eur goumoulenn o vezan mouget sklérjenn al loar, evit treuzi an hent hag ar park nesa. Neuze, war e zorn mat war bouez eur pemp munutenn bale, e welas ar véreri.

Ar Re C'hlas, gant a aon o doa rak ar « Chouanted », a denne hep paouez dreist da vogeriou ar porz ha dre ar fenestr a-drenv an ti, hag an ti, koulz hag ar porz, a oa tro-zro d'ezo eur park dizolo ha frank da vat, eun hent-karr ennan, dirak dor ar porz, da vont da dizout an hent bras. Tremenn eno na oa ket yac'hus, dreist-holl ouz sklérjenn al loar. — Deomp bepred tosta ma c'hellimp ! a c'hrosmolas Kadiou. Hag ez eas, war e bouez, betek penn park an ti. Kant metr bennak c'hoaz da dreuzi... Red e vije d'ezan kaout eun dra bennak d'her gwaskedi, en eur gerzet, da harz bezan gwelet ha bezan gloazet.

Met petra ? Pemp munut da glask ha ma ne gav netra, e kerzo war zizolo; gwaz evitan!... Bing! eur bo-

lod a dremen ebioù d'ezan. Daoust ha gwelet eo bet ? Bing! Eun all. A dra zur, lagad ar gedour en deus anavezet n'eo ket eur post-kled eo an dra-ze nevez plantet, du-hont, e harz ar c'hleun.

— Klaskomp toull elec'h all! eme Gadiou; an amzer a dremen! — Setu du-hont eur c'harr bannet, troet e lost ouz an ti; betek hennez eo red tizout, forz penôs, a-ruz, war e gof... nemet ec'h arruo!... Eur zin ar groaz c'hoaz hag en hent war e grabanou. Biskoaz hirroc'h hent n'en deus grêt... Birvi ra e wad... pizenet eo an dour war e dal... Arru eo, koulskoude; setu hen, ouf!... dindan ar c'harr!... Eun diskwiz ha war raok adarre, nemet en dro-man e kas ar c'harr d'e heul. Sammet en deus anezan war e eboug; e gein dindan an ahell, e kerz a-souz-drenv, a dammigou bihan, lost ar c'harr o vont a-ruz en e raok. Piou a zonzje e chench lec'h ar c'harr-ze hag ez eus eun den dindan? Aze, talbenn an ti ha n'ez eus fenestr ebet ennan... Eur ruzadenn c'hoaz ha setu gounezet an taol kental... Eun dizamm kaer!... Breman, tro ar mogeriou... Set' aman, war eur zolier bennak, eul lukarn domdigor ha n'eman ket uhel... Eur zell d'an nec'h, eun all tro-dro ha, war bouez e ziuvec'h, setu Kadiou e benn er zolier... Foen dindan e zorn; a-zioc'h d'eur c'hraou emañ; klevet a ra ar zaoud o raskognat ar voger gant o c'herniou... Ma 'z eus eun toull da deurel ar foen e tiskenn dre eno. Hag e kav an toull hag e tiskenn, hep gwelet seurt, hag e kouez ouz penn eur vioc'h nevez alet, o lipat he leue... Hardisaat a ra Kadiou; c'hoarzin a ra, zoken, pa zonzje e c'hell unan bennak dont breman soudan da lakaat al feue da zena.

Digeri dor ar c'hraou n'eo ket diès, met aze 'n hini zo eur gwall gammed d'ober; hounnez a vo an hini vat pe an hini fall, hag e chom Kadiou da chilaou ha da zellet dre doull ar chadenn... Ha! ha! trouz botou ! Arru zo tud gant goulou. Digeri 'ra an nor... Eur plac'h gant eur zailh a dosta ouz ar vioc'h alet hag a ginnig d'ezhi dour da eva. En eur zec'hel mat d'ar zailh war he glin, e huanad hag e klemm :

— Salver Jezus! emezi, pebez nosvez en ti benniget-man!... Aloi! Pechar! Chom a rit!... An diaoulou-ze, pegoulz ez aint ac'halen!... Aze emañ he leue bihan, leue bihan Pechar goz! ya!... Ma c'hellfe ar Chouanted arruout, da vihana, ha foeltri kement hini zo anezol... Cho! Du! n'eo ket d'ac'h eo ar gouellen-man!... Ha sonjal emañ aze diou dimezell baour hag e komzont diouz o laza!... Moc'haj!... Pechar 'ta!... Sodez!...

Kadiou a reas eun tammik trouz er c'horn e lec'h ma oa kuzet; sonjal a rê: « Ar vatez, marvat, eo ar plac'h-ze! Gant hounnez e rankan klevet an doare! nemet ne

sponto ket ganin! » Ha pa welas anezi o sevel he fenn da chilaou, e lavaras gozik dre e alan :

— Na spontit ket! Eur Chouart a zo aman!

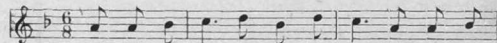
Strafilhet holl, ar plac'h a lezas he zailh da goueza.

— Trouz ebet, en han' Doue! eme Gadiou. Me 'zo degut d'ho sikour ha n'emaon ket va-unan. Daou c'her hepken! Pelec'h eman an diou dimezell hag ar beleg ?

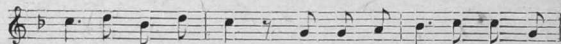
(Da heuilh).

Va Dousik koant

Moderato

Va dou-sik koant o ya 'dra zur, va dou-sik

koant o ya 'dra zur, c'houi ra-fe d'in kalz pli-ja-

dur Dam da ram da la da ma c'hell-fen

ho ta-rem-pre-di Dam da-ram da la di

Hen. — Va dousik koant, o ya, dra zur (2 wech)
C'houi rafe d'in kalz plijadur,
Dam da ram da la da,
Ma c'hellfen ho tarempredi
Dam da ram da la di.

Red e vo d'eomp-ni, va mestrez (2 w.)
Mont d'ar pardonioù allies,
Dam da ram da la da,
Evit gellout 'n em zidui,
Dam da ram da la di.

Hi. — N'eo ket red mont d'ar pardonioù (2 w.)
'Vit kaout eteiz a ebatou.
Dam da ram da la da,
Gwell eo ganen teufec'h d'am zi
Dam da ram da la di.

Hen. — Ma n' zafe den d'ar pardonioù (2 w.)
Chomfe ar per, an avalou,
Dam da ram da la da,
Ne vefent gwerzet da hini
Dam da ram da la di.

Hi. — M'ho trugareka, servicher, (2 w.)
M'eus defot avalou, na per,
Dam da ram da la da,
M'ho peus arc'hant, mirit int-i,
Dam da ram da la di.

Hen. — Livirit d'in ta, va mestrez, (2 w.)
C'houi gemerfe priedelez?
Dam da ram da la da,
Ha c'houi ' gafe aes dimezi
Dam da ram da la di.

Hi. — Dimezi a zo trubuilhus (2 w.)
Eur plac'h yaouank 'zo eatus.
Dam da ram da la da,
Eun den yaouank 'zo dizoursi,
Dam da ram da la di.

Hen. — Ma chomfe an holl tud yaouank (2 w.)
Ar bed a vefe kalz re frank
Dam da ram da la da,
Red mat eo d'an dud dimezi
Dam da ram da la di.

Hi. — Nag a bed hini 'vez gwelet (2 w.)
Er briedelez enkrezet
Dam da ram da la da,
Ha ganto gwall verr ar peuri
Dam da ram da la di.

Hen. — Ken'vo va mestrez, a laran, (2 w.)
Houman eo va c'homz divezan,
Dam da ram da la da,
Birviken n'en em welimp mui
Dam da ram da la di.

Hi. — Dedit, gounezet oun, m'hen tou, (2 w.)
Va dousik koant, gant ho komzou,
Dam da ram da la da,
Ma 'z aimp hon daou da zimezi
Dam da ram da la di.

Destumet gant F. M. e Scrignac.

Goulen ivez e Ti E. S. I.

LEVR OFERENN an A. Uguen,
moulet evid an eil gwech
Eur priz kaer ha talvoudek meurbed

LABOURIOU AR MERC'HED WARDRO AN TI

Kenteliou Tintin Anna

XV^{te} PENNAD

Ar yer

Ma 'z eus gounidegez, en eun tiegez, diouz ar c'houlined muioc'h a zo c'hoaz diouz ar yer ha nebeutoc'h a labour.

An enezi a stag da zefi, abred, er goanv, kerkent ha ma vez klouar; dleet eo en em zizober, dioc'htu, eus ar re anezo a dorrfe pe a zebrfe o viou nemet dont a c'hellfed a-benn d'o divoaza; evit kement-se e roer an ali da lakat eur vi, da galedi, en tan, da ober leun a doullou bihan ennan gand eur spilhenn ha d'e ginnig d'ar yar, ez-tomm; pa vezo bet skaotet he beg, daou pe dri dervez dioc'htu, e kollo he fleg fall.

Ar yer kosa eo ar re wella da c'horri ar viou. Arabad eo lakât viou dindan eur yar o klochal a-raok he daou vloaz, daou vloaz hanter, met betek he femp, c'houec'h vloaz e vezo gallet hen ober goudeze. Seutvui ma vez krenv ar yar, tomm an amzer ha seul-vuioc'h a viou a c'heller lakât dindanni; a-raok miz meur, o lakât daouzek vi e laker tra a-walc'h; e miz meur e c'heller lakât trizek pe bevarzek; e miz ebret pe viz mae e c'heller lakât betek seitek ha triouec'h.

Red eo lakât e gor, dindan ar yar, ar viou freska hag ar viou brasa; lavaret a raer n'eo ket mat lakât viou hag o deus ouspenn pemzek dervez; arabad eo loc'hat ar viou epad an teir zizun ma chomo ar yar warno; o zrei nemet ken, ha beza sioul wardro ar yar; lakât en he c'hichen eun tamm boued hag eur banne dour ma c'hello, mont war he neiz adarre kerkent ha m'he devezo debret; ezomm he deus da gemeret eun tamm ear, eur wech pe ziou bemdez, met da ziouall ez eus ne jomfe re hir er miz.

Abenn eun dervez war nugen e tinodo al laboused; ar melen-vi o deus debret a-raok dont er miz eus o c'hlozou a vago anezo epad peder eur war nugen; n'o deus ezomm boued all ebet edoug an dervez kenta: sec'hed o devezo a-raok kaout naoun.

Yer bihan hor bro n'o devez ket a ezomm da zibri ken adies marteze hag ar yer Indez; koulskoude al laboused nevez dinodet a rank kaout boued meur a wech bemdez; war evez e ranker beza anezo eta epad ar c'houec'h sizun

genta ha dreist-holl edoug an derveziennou kenta. Teir gwech a-raok kreteiz eo mat rei boued d'ezo ha diou wech goude, rak a-raok lein o devez muioc'h a c'hoant dibri, met, en tri dervez kenta ne zellont ket kalz ouz ar boued nag ouz an dour fresk. Bruzunaziou bara sec'h, heiz pe gerc'h, brenn ha patatez, en eun douez, a zo boued mat d'ezo. Gwelet em eus soubha tammou bara krazet er gwin da rei d'al laboused blank (1) pe d'eur yar dinerzet, met ne vez ket a ezomm eus al louzou-ze adies: gand ear, tommder, ha magadurez vat al laboused a gresko dillo ma ne vez ket ankounac'haet ar peb reta, war o zro, koulz ha wardro an traou all, da lavaret eo an netadurez; an dra-man, merc'hed, a zo eun dra hag a zell ouzoc'h.

N'eo ket eur rivin beva yer; skrabat a reont an douar da glask buzug ha merien; pigosat a reont ar bruzunaziou bara, ar greun, ar prenved.

Pa vez distallet dioc'h ar prejou n'eo ket diaes lakât, en eur pod, da virvi, war an tan, ar restadou a bep seurt: an dour bet o skaota al listri-kegin, eun dournad brenn ebarz, brenn gwiniz, brenn heiz pe vrenn segal; ar starta ma vez ar boued eo ar gwella. Etre c'houec'h ha seiz eur, en hanv, eiz pe nav eur, er goanv, e vezo kaset o boued d'ar yer; da boent merenn e c'heller teurel eur guchen-nig c'hreun d'ezo, hag, er rest eus an deiz e c'hellont klask o zammig boued. Ar c'herc'h a laka anezo da zefi; ar gwiniz du a ra ar c'hontrol: dont a reont da veza re lart ha ne zofont mui. Ar yer a gav mat mouar du; ali a roer da fourra drez da stanka, tro-war-dro da borz glud ar yer; ma vezont laosket da redet e ranker teurel evez, rak droug a reont er parkeier hag el liorzou; met ne reont pec'hed all ebet nemet hennez hag evelse arabad eo kounnari re en holl outo, rak gounid a vez diouto.

Red eo derc'hel atao, eur podad pe eul laoueriad dour fresk, d'ar yer, ma c'hellint mont da eva pa girint; eun dra vat eo ivez lakât eur guchen ludu pe drez d'ezo d'en em zifreta da gas al laou hag ar c'hoenn diouto; bep pemzek dez e vezo nevezet ar c'holo, ar foenn pe ar brug a vez laket en neiziou e lec'h ma 'z eont da zefi. Grouan a rankont da zebri evit kaout danvez klozou d'o viou; ma ne c'heller ket lakât trez d'ar yer eo red bruzuna, gwella ma c'heller, tammou mein-skient, ptastr, atred hag all da deurel d'ezo.

Da genta eta: boued mat ha yac'hus;

D'an eil: krevier kempenn ha goudor;

D'an trede: trez pe ludu d'en em zic'hoenna;

D'ar pevare: grouan pe vruzunaziou mein;

D'ar pempvet: dour sklér ha fresk.

Ar yer ne zofont nemed er bloaveziennou kenta eus o

(1) Blank: faible; blankadurez, faiblesse.

buhez; teurel evez a ranker eta da gaout atao yer yaouank; d'o zri bloaz eo mall o laza pe o gwerza ha derc'hel hepken ar re a gaver gwella da lakat viou dindanno evit kaout laboused bihan.

Hervez an dud gouiziek eur yar a c'hell rei 600 vi en he buhez:

- 20, er bloavez kenta;
- 120, en eil bloavez;
- 130, en trede;
- 100, er pevare;
- 80, er pempvet;
- 60, er c'houec'hvet;
- 40, er seizvet;
- 20, en eizvet;
- 10, en navet.

Met lavaret a reont ivez e c'heller gant boued tomm, net, yac'hus, gant linod drailheth munut, asta ar yer da zefi; en kent-ze, abenn he fevar bloaz, pe he femp bloaz, da vihanon, eur yar he deus dofet he holl viou. Evelato ez eus kemm etre ar yer; kaer e vezo rei boued krenv da zarn ne zofint nemet tri ugent pe bevar ugent vi, er bloaz; darn all, en eneb, a raio kant hanter kant; ar wreg eveziek a ouezo an dra-ze; anaout a raio he yer ha ne zalc'ho nemed ar re vat; eur c'helc'h gwenn a weler en dro d'o diskouarn; o c'hribell a zo rus ha c'houezet; o fenn a-drenv digor ha ledan, stank ha sounn ar plu wannan. Eur yar, mat da gana, n'eo ket mat da zefi. E lec'h ma vez c'hoant da zerc'hel kilheien eo red derc'hel ar re a gan ar muia; eur c'hilhog a zo a-walc'h evit dek pe zaouzek yar.

Ar viou fresk a zo brudet da veza gwelloc'h eged ar re goz; ar vedesined a lavare evel-hen, gwechall: « En deiz kenta, eur vi a dalv aour; en eil dervez ne dalv nemed arc'hant; en trede dervez n'eo mui nemet ploum! » Da lavaret eo e ranker, pa vez tud kilav, bugale, tud dinerz, hag a zo gourc'hemennet viou d'ezo, rei d'ezo ar re freska ma raint ar muia vad. Ne vez ket a viou fresk e pep mare.

Penaos kaout viou, er goanv, pa ne zof ket ar yer ha pa ne gaver vi ebet er marc'had?

Bez ez eus merc'hed, hag a espern o viou en hanv abenn ar goanv, ha n'eo ket ar re ziskianta int. Ar viou eost eo ar re aesa da espern; chom a reont mat, pell hag hirr; etre daou c'houel ar Werc'hez, gouel Hanter-Eost ha gouel an 8 a viz gwengolo eman ar poent gwella d'o gorrenn; breman e kaver, er c'heriou, a bep seurt louzeier evit derc'hel fresk ar viou: « *Combinés Barral* » hag all. Ar re goz, kentoc'h, a zoube anezo en dour bero epad ma vezent o lavaret eur « Me ho salud, Mari », hag e cho-

ment fresk, daou, tri miz; gwelet em eus c'hoaz lakat ar viou d'en em viret, er c'herc'h, en trez, el ludu pe er brenn-eskenn, pe c'hoaz, — hag an dra-man a zo ken aes, — paka pep vi en eun tamm paper, hag o renka en eur baner, goustat, en aoun d'o, fuka an eil diouz egile; eno e vezont kavet pa vez ezomm anezo ha rouez eo ar re a deu da vreina.

Ar yer a jomo yac'h ma vez entetet outo, evel m'eo dleet hen ober; ar c'hlenvejou a grog enno a bakont diwar al loustoni, ar boued fall; ar re nebeud a zour hag ar riou.

Bep eiz pe bep pemzek dervez eo red eta karza dindanno: ar garzadenn a vezo taolet war an teil pe implijet evel ludu-melen, rak ludu-melen eo, e gwirionez.

Daoust ha gounid a zo dioc'h al loened, bras ha bihan? Darn a lavar ez eus kalz ha darn all ne 'z eus tamm; ar pez a zo gwir eo e c'houezer warno dioc'h ma prederier ganto. Ma 'z eo lezirek ar vaouez a vez war o zro, setu aman petra a en em gavo: ar yer, fall da zefi, pe galz re goz, ne zofint ket; dioc'h dek penn-yar ne vezo ket a zaou c'hant vi er bloaz ha c'hoaz lod a vezo kollet rag ar yer bevet fall a yelo da zefi pelt dioc'h o glud; al laboused bihan a varvo gand ar riou pe a dapo klenvejou diwar al loustoni.

Ar zaout, prenet a-dreuz hag a-hed, hep skiant a vezo nebeud a lez ganto hag a gousto keit da veva ha re vat; bevet fall, goroet gand eur vaouez diskempenn hag he-gas, e teuint da veza diléz, kalz re abred; ne vezo ket dioc'h an amann an hanter eus ar mizou a vezo ganto.

Ar c'houlined a raio re govad eun dervez hag a jomo hep tamm, antronoz; dre ma ne brederier ket tra a-walc'h ganto e varvint gand ar c'hlenvejou a dapint ha ne c'hellint morse sevel re vihan.

Gand ar moc'h ec'h en em gavo ar memez tra hag an tieg paour a 'z aio e stal da statig hag e statig da netra: mont a ranko da glask e vara en eun tu bennak all pe echui e vuhez en eun toull kampr tenval.

O va Zalver, pellañt dioc'h ar Vretoned ar ouenn merc'hed lous ha lezirek-ze. Ra o devezo an eur vat d'en em gaout gant labourerezed mat, sioul ha kempenn. Eun he-velep maouez a vezo skoaziet gand eur mevel hag eur vatez, o ano: evez ha skiant-prena hag an traou, en tiegez, a 'z aio mat, m'hen tou!

Ar yer ne vezint na re goz, na re yaouank; bevet mat, lojet mat, e roint teir gwech muic'h a viou eget gand al loudourenned am eus komzet anezo uheloc'h.

Ar c'houlined ne wastint ket o boued dindan o zreid, rag ar vestrez, atao war evez anezo, ne roio d'ezo nemed ar pez a zo dleet, na re, na re nebeut; torrajou re vihan o devezo bep bloaz, d'an nevez amzer, evit beza mat da werza abenn ar goanv.

Ar zaout hag ar moc'h a vevo yac'h en o c'hrevier dilastez; dibabet e vezint bet gant poell, etouez ar re wella, rag an hanter-tiegezh he devezo lavaret d'he gwaz a-raok m'oa aet d'ar foar: « Ma tigores eul lagad pa werzes, digor daou pa brenès! »

An ozac'h a vezo laouen o welet ne vank netra en e gêr: lèz da zouba ar yod; amann da leda war ar bara; viou pa zigouez gantan ar c'hlenved; kig ha silzig da volarjez, ha pa deui e vreur yaouanka d'e wetet, Saik, an hini en deus kuitaet ar vro evit klask e chans e Paris, e vezo digemeret evel ar Mab Foran: ouz ar ber e vezo laket ar penn-yar larta; an anduilh mogedet a vezo tennet eus ar siminal hag an divroet, rannet e galon gand ar mor-c'hed, a anzavo: « Gwelloc'h e vije bet d'in chom dre amann, rak bez ez out ken eurus ha ma c'heller beza war an tamm douar-man, e lec'h me ha n'emaoun ket ken em renk, ne ran nemed eur reder-bro; evel eur wezenn disc'hwrizien- net em eus kollet ar pezh a ro d'an den buhez ha nerz-kalon: karantez ar gêr hag ar vro! »

Egile a responto: « N'out ket re goz da chench buhez; met arabad d'it kredi e teufe ar gwenneien, em godell, hep poan, nag an traou em ziegezh, hep preder: e serr al labour eman an arc'hant. Ma 'm eus eun ali da rei d'it eo klask en hor bro Vreiz, eun tenzor, eur maen presius evel an hini am eus kavet: eur vaouez kempenn ha d'az tro e vezi eurus en he serr! »

— « Ar veuleudi a nit ac'hanoun a laouenna va c'hanoun a lavaro neuze ar vreg; evit ho trugarekât ha diskouez d'ho preur ar blijadur am eus ouz e zigemeret ez an da denna d'oc'h ar voutailhad win am oa kuzet dindan ar gwelle tri bloaz a zo: gwin koz eta d'ar baotred vat hag ouspenn e lakin er foun ar gouignenn-man graet ganen: abenn koan e vezo poaz! »

« Pastezierenz oc'h ivez 'ta, va c'hoar gaer? »

« Unan zister oun, va breur! evelato, pa vez viou hag amann, e c'hellan, beb an amzer ober hanvez d'am zud! Setu penaos am eus graet: tri vi am eus torret, *gand evez*, a-zioc'h eur bodez, ha laosket ar gwenn da goueza enni; ar melen am eus taotet en eur bodez all ha kemmesket gant peder loiad zukt malet epad eur c'hard eur; a neubeudou, em euz lakeat neuze diou loiad bleud-patatez, ha kemmesket adarre eur pennad-all. Goude, gwella ma c'hellen, em euz baset ar gwenn-vi, a-raok hen lakât gant an traou-all, gant ar brasa preder; eun tammig amann fresk en eur plad da viret ma stagfe, ha pa n'eo ket re domm va foun, hen lakin ebarz da veza dare abenn ho pred! N'eo ket diaes!

TINTIN ANNA.

KELEIER AR MIZ

BLEUN-BRUG BRO-WENED

Semaine Religieuse Bro-Wened he deus disklêriet er zizun dremenet, en eun doare hagarat hag a laka levezet e kalonou mignoned ar *Bleun-Brug*, penôs ar *Bleun-Brug* en deus taotet troad, nevez 'zo war douar Santez-Anna hag a zo e zonz ober er bloaz-man, e Gwened hag e Santez-Anna-Wened, ar gouel bras a ra bep bloaz, e kêr pe gêr a Vreiz.

Eur Strollad Bretoned eus an dibab hag hon deus roet aman o hanoiou, a zo e karg da zevel ar gouel-ze ha da voda izili endro d'ar *Bleun-Brug*.

Kavet o deus dija evit o harpan, mignoned a bep tu hag an enor bras o deus da gaout er penn anezou an Otrou 'n Eskob hag an Otroned Guillevic, vikêl-vras, ha Buleon, person au iliz-veur.

Mall eo d'ar Vretoned a bep korn a Vreiz kemer o diarbennou evit dont niverus, niverus, da c'houeliou bras ar *Bleun-Brug* da Wened ha da Zantez Anna, d'an 13, 14, 15 ha 16 a viz gwengolo a zeu.

GLAODA AR PRAT

Hor c'henlabourer mat, Glaoda ar Prat, a zo marvet er Vern d'Anjou, el lec'h ma rene ar skot gristen, d'an 13 a viz Ebrel diveza. E gorf a zo bet digaset da Germania Sullard el lec'h m'eo bet beziet d'ar 17.

Erbedi a reomp anezan ouz hol lennerien ha lavaret hon eus d'e bried ha d'e verc'h ar perz a gemeromp en o glac'har.

Er miz a zeu e lakimp eur skrid hirroc'h war vuhez hag oberou ar barz Pluenziz.

EUN EURED

Ar Barz, hag an Itron Yann Caroff o deuz an enor da ober deoc'h perz eus o dimezi graet er Mans, d'ar 6 a viz ebrel diveza..

Hor gwella gourc'hemennou d'an daou bried nevez.

DIVINADENNOU

I. — RESPONCHOU DIVINADENNOU MIZ EBREL

I. — An teod. II. — Ar fuzul. III. — An irvin. — IV. — Eur marc'h houarn. V. — Eur forc'h a bevar biz.

EVIT DIVINADENNOU GENVER, C'HOUEVRER HA MEURZ

- 60 o deus bet 300 poent
 Henri 'n Arvor, Meilar.
 Un des quatre as, Ploumoguier.
 S. ar Berr, Sk. Pont-Kroaz.
 M. ar Berr, Gwiclau.
 Korantin, Bechenec, Plou-
 neour-Lanvern.
 Bugel Breiz, Gwitalmeze.
 M. Cabon, Guisseny.
 Yann Cadiou, Sk. Kastell-Paol.
 Al. M. Cadiou, Breles.
 Charl. Calvez, Vour'h Wenn.
 Clet Coz, Toulon.
 Soazig Cornen, Plouarzel.
 Tanguy Creignou, Cleder.
 F. anseza Creignou, Cleder.
 Perig, an Dantec, Plouzeniel.
 Mikael Darchen, Mahalon.
 Biel Elies, Gwitalmeze.
 Louis Flo'h, Plomeur.
 Mari Geffroy, Treflez.
 Y. ar Goff, Gwiniventer.
 Y. hag A. ar Goff, Gwinevez.
 Victor Gouriou, St Thonan.
 Charl ar Guen, Lambezellec.
 Potr Gwite, Sk. Pont-Kroaz.
 Mari Guyader, Lanneufred.
 T. J., soudard e Gwengamp.
 Joseph Le Jeune, Plouguerne.
 Karevro, Gwipavas.
 Mari Kerbrat, Kastell-Paol.
 Alan Kerlidou, Treflez.
 Azilis Kerrien, Plouenan.
 Gabriel Kersimon, Plabennec.
 Lennerez F. h. B., Plougastell.
 L. Lars, Plouzane.
 A. L., Sant Divy.
 Josephina Lossouarn, Guis-
 seny.
 Fr. Lucas, Breles.
- Henri Madec, St Divy.
 Alan Malgorn, Plouenan.
 Yann Mer, Gwiclau.
 Felix Moal, Enez-Vaz.
 J.-P. Moal, Tregarvan.
 M.-J. Nicolas, Gwiclau.
 Saik Palud, Sk. Kastell-Paol.
 Penn-kalet, Gwitalmeze.
 P. Pinvidic, Gwikar.
 Mikael Postec, St Thonan.
 Fr. Pouliquen, St Thegonnec.
 Yv. Premel, Tracy Le Mont.
 Visant Prigent, Sk. Kastell-
 Paol.
 Paotr Sant Korantin, Plomo-
 diern.
 Fransiz Salaün, An Trehou.
 F.-M. Sparfel, Sk. Pont Kroaz.
 F.-M. Sparfel, Sk. Kastell-Paol.
 Melani ar Sann, St Thegonnec.
 M.-A. Segalen, Gouesnou.
 J. Tanguy, St Thegonnec.
 I. Terrom, Coulommiers.
 P. Thomas, Plouider.
 W. L. V., Sant Nic.
 ha 15 o deus bet 100
 J. Aballea, Sk. Lesneven.
 M.-L. Cabon, Guisseny.
 Guill. Cazuc, Guimaec.
 Mari Deduyet, Loperhet.
 Mikael Draoulec, Gulvinec.
 Jani Fave, ar Folgoat.
 J. Goasduff, Kersent.
 Bugale Sant Joseph, Lille.
 M. Lagadec, Lanarvily.
 M. Lamour, Kersent.
 Fr. Masson, Lanhouarne.
 F. hag S. ar Page, St Thonan.
 Jos. Quillevere, Kastell-Paol.
 M. L. Uguen, Goulven.

III. — DIVINADENNOU MIZ MAE

- I. — Pehini eo bugel da dad
 ha n'eo na da vreur na da c'hoar?
 20 p. ar r. Digaset gant Visant Prigent, Skolach Kastell-Paol.
- II. — Piou eo ar gwaz
 n'en deus bet mamm ebet biskoaz?
 20 p. ar r. Digaset gant Henri 'n Arvor, Kervoad, Meilar.
- III. — Diou gamaradez 'm eus aman a glev
 hag o c'hamarad eo 'respont atao en o lec'h.
 20 p. ar r. Digaset gant Victor Gouriou, Sant Thonan.
- IV. — Pehini eo skanfa chadenn a zo er bed
 Ha koulskoude nemet gant daou ne vez douget?
 20 p. ar r. Digaset gant A. M. Cadiou, Plouenan.
- V. — Petra ne welomp ket
 hag a bouez warnomp bepred?
 20 p. ar r. Digaset gant Biel Elies, Gwitalmeze.
- Digas ar respoucho hag an divinadennoù nevez a gavfet-
 abenn ar 25 eus ar miz da: M. le Directeur du Feiz ha Breiz, à
 Plouguerneau (Finistère).

DIVINADEN ???

Perak an oll dud a zo bet o prena

E ti **ALLAIN** HORLOGERIE
 POPULAIRE
 60, rue Jean-Macé, BREST

(Gwechall ru ar Ramp etre ar ru Siam hag ar ru Vras)

hag plas an Ed, e Lannilis
 a lavar eo guelloc'h marc'had en
 tiez-man evit ar memez qualité ?

— Ablamour e kement ti a gom-
 merz ez euz frejou hanvet « frais
 généraux » hag a deu da greski priz
 ar marc'hadourez hag an ti-man
 o veza ma ne deuz ket kals euz a
 frejouze a zimplu anezo c'hoas a
 beb-hent evit profit ho hostizien.

Eur c'hado brao a vez roet var
 marc'had ar bizaouedou aour.

— Tud an ti a gomz brezounek —
 R. C. Brest 4102

E partout e kavoc'h meubl a bep seurt, matelaïou, gweleou
 ouarn ha keur, etc.

E eun ti hepken e vez gwarantissed an traou-ze.
 E eun ti hepken e vezont gwerzed prizou convenabl.
 E eun ti hepken e helloc'h lakaat oc'h oll confians ha kaout
 choas bras.

Enn es eo ti « BRETOUN »

L. LE BIAN
 39-41, place Marcellin-Berthelot — BREST
 « N'IMPORTE QUOI »
 et à l'U. N. G., war ar Glaci

N'achetez rien en meubles, literie, sommiers, matelas,
 oreillers, traversins, couvertures de toutes sortes, lits
 fer et cuivre, fourneaux, articles de ménage, etc., etc.,
 sans visiter la maison L. LE BIAN, 39-41, place M. Berthelot.
 Aze vez homzet brezonnek. — MAISON DE CONFIANCE.

Atelier de Carrosserie Mécanique
 Sellerie & Peinture

R. C. Brest 2529 — Tél. 25

MAISON

Frédéric Laurent

29, 25, 27, rue de La Tour d'Auvergne - LANDERNEAU

MME VVE LAURENT
 successeur

Spécialité de Voitures
 légères caoutchoutées
 Road-Carts et Trotteuses
 Charrettes anglaises
 Gardens

Roues caoutchoutées tous systèmes
 Transformation de roues ferrées
 en roues caoutchoutées

Uminucine Moreul

Eul louzou anavezet-kaer dre ar vro, hep beza implijet awalc'h c'hoaz evit ar vad a ra ! an **ULMINUCINE MOREUL**, an hini eo.

Petra eo 'ta an **Uminucine**-se ker brudet ? An **Uminucine** a zo eul louzou graet gant **iodé** ha **phosphates**. An **iodé** a zo evit yac'haat ar goad, evit ober goad nevez ; ar **phosphates** a zo evit krenvaat.

Gouvezet e deus an Doktor **MOREUL** kavout ha meska daou danvez nerzus meurbet ; an « **iod** » hag ar « **fosfor** » da ober eul louzaouen dispar evit parea ar glanvourien hep dale.

An **Uminucine** e c'heller ober ganti mat-tre, e lec'h an eol-moru, ar sirop portal, ar sirop « raifort iodé » ha « iodé ferré » ;

An holl louzeier gwechall-se, a zo eiz pe zek kwech sem-ploc'h eget an **Uminucine**. Houman a gaver enni pemp santigram « **iodé organique** » dre lojad souben hag er re-all ne gaver tamm ebet, pe ken nebeut a tra, hag-en unan nemet daou zantigram.

Peseurt klenvejou a vez bareet gant an **Uminucine** ? Da genta, an doken. — An **doken** zo holl klenvejou ar vugaligou, sempladurez, liou fall, kresk re vukan, gwerbl er c'houzoug, ha divezatoc'h klenvejou an eskearn, an droug skevent, an izili kamm.

Ha ma 'z eo an **Uminucine** eul louzou hep e bar evit ar vugale, kerkoulz all eo evit ar plac'h yaouank oc'h ober he c'hresk hag ar vaouez arru an oad a zaou-ugent bloaz. Diouall a ra ivez diouz ar berr-alan, al langis, ar boan-bou-zellou, hag an droug-dargreiz.

Ar SIROP CELTIQUE

Klanvourien dalc'het gant ar paz, kemerit **SIROP CELTIQUE** an **AOTROU MOREUL**, apotiker bras e Landerne

Eleveurs,

N'employez que les produits vétérinaires du Docteur MOREUL, qui sont les plus efficaces, les plus estimés et les plus connus.

GRAINES POTAGÈRES, FOURRAGÈRES et de FLEURS

Semences sélectionnées des Meilleures Maisons

Maison A. HUON

Fondée en 1840

L. AUDREN, SUCESSEUR
13, Rue de Siam -- BREST

Adresse Télégr. : AUDREN-GRAINES-BREST

Téléphone 5-33

Articles de Pêche

Cordages — Ficelles en tous genres

Brezoneg en ti.

Maison de confiance

R. C. Brest 49

QUINCAILLERIE A. GUIAVARCH

48, rue Louis-Pasteur

BREST

Grand choix de fourneaux
et
d'Articles de ménage
de 1res marques.

BUANDERIES
et **Marmites anglaises**

Outils agricoles et d'amateurs

Outils de forge
et pour toute profession

ÉCLAIRAGE

Lanternes de Voitures

CHEMIN LINOLÉUM

MALLES - VALISES - CARPETTES

MAGASINS DE DÉTAIL
ET BUREAUX :

48, rue Louis-Pasteur
5, rue Suffren

MAGASINS ANNEXES :

46, rue Louis-Pasteur
2, 3, 4, 5, rue Suffren

Dépôt des Zincs de la VIEILLE MONTAGNE

Rougeurs des Nouveau-Nés

Gerçures des Seins

Sont radicalement guéries

par **POMMADE**
et **POUDRE NOELLINE**

Toutes Pharmacies et Lab. Noëlline, 75, rue de Siam, Brest.

C. RÉMY

Téléph. 6-68

68 et 132, rue Jean-Jaurès — BREST

MÉDAILLE D'OR AUX ARTS DÉCORATIFS 1925

FABRIQUE de MEUBLES MASSIFS

Meubles Bretons, Meubles Louis XVI et modernes

Chambres à coucher — Salles à manger

Lits fer et cuivre, Literie, Glaces,
Laines à matelas, Plumes et Duvet.

— PRIZIOU AR GWELLA MARC'HAD —

An dud diwar ar meaz a vezo digemet eus ar gwella

ECOLE PIGIER

15 bis, rue de la Mairie — BREST

Première Ecole Pratique de Commerce fondée en Europe en 1850

Comptabilité commerciale — Tenue des Livres de Commerce
Sténographie — Dactylographie

Cours le jour, le soir, et par correspondance

Programme remis ou envoyé gracieusement sur demande.

= GRAINES DE SEMENCE =

Téléph. 32 Landerneau
C. C. postal Nantes 8157

F. HILY

Télégr. Hily-Landerneau
E. C. Brest 1377

16, Quai de Leon — 1 et 3, rue du Commerce

LANDERNEAU

GUIPAVAS

PLOUGASTEL-DAOULAS

Concessionnaire de la marque ci-contre

Exigez-la sur toutes graines
vendues en paquets et prin-
cipalement sur betterave,
carotte blanche, rouge,
jaune, Rutabaga, etc, etc.

AU SEMEUR

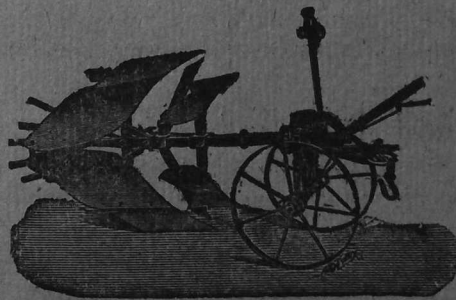

Marque Déposée

Construction en séries de la Merveilleuse petite BRABANT si connue

“ L'ÉMIETTEUSE ”

Véritablement la Reine des Charrues

E. BELBECQ'N
Ingénieur

Fondeur-construcleur

à
LANDERNEAU

Qualité unique BB, extra-résistante : 120, 135, 145 et 155 kilogr.

EST - I

Feiz ha Breiz a zo daouzek gweneg ar pez

BREST, IMPRIMERIE DE LA PRESSE LIBÉRALE, 4, RUE DU CHATEAU

LE GÉRANT FR. GEORGELIN